



ROČNÍK XXXII. 2/2001

MAREC - APRÍL

don bosco dnes

ČASOPIS PRE SALEZIÁNSKU RODINU, DOBRODINCŮV A PRIATEĽOV DONA BOSCA



NAŠE DIELA: **ŠAŠTÍN**

INTERVIEW: **MILAN S. ĎURICA**

SPOLOČNOSŤ: **PODSTATNÉ JE PRIJATIE**



**VÁŽENÍ ČITATELIA, MILÍ
PODPOROVATELIA
SALEZIÁNSKEHO DIEĽA!**

Svätý Ján Bosco, adresoval svojim duchovným synom, saleziánskym kňazom, mnoho cenných rád a poučení. Medziiným im kládol na srdce, aby často rozprávali o sviatosti zmierenia: „Moja dlhoročná kňazská skúsenosť mi potvrdzuje, že veriaci sa síce spovedajú, ale veľmi často sa spovedajú zle. Preto keď poviete z kazateľnice dve slová, jedno nech je o svätej spovedi.“

Akoby doplnok tejto jeho skúsenosti je celý rad snov-zjavení, v ktorých don Bosco veľmi konkrétne až dramaticky ponúka chlapcom a veriacim poučenie a vysvetlenie, ako by sme mali sviatosť zmierenia prijímať a na čo by sme si pri tom mali dávať pozor.

V jednom z týchto snov sa diabol donovi Boscovi chváli, že mu kazí jeho kňazskú robotu tromi slučkami. Drží nimi spovedajúcich sa chlapcov vo svojej moci. A tak sa chlapci síce spovedajú, ale spovedajú a zle. Nepocítujú účinky prijatej sviatosti a ak im niekto nepomôže tieto slučky odhaliť a zbaviť sa ich, postupne zanechávajú nielen spoveď, ale aj duchovný život a vieru.

Na naliehanie dona Bosca diabol postupne prezrádza tajomstvo svojich slučiek. Prvou slučkou je falošná hanba pred spovedníkom. Strach, ktorý zatvára ústa a spôsobuje, že penitent sa nevyzná zo všetkého a zatají pred spovedníkom nejaký ťažký hriech. Je to polutovaniahodný stav, keď človek nezíska od-

pustenie a pokoj, ale rozmnožuje svoje hriechy svätokrádežným prijímaním sviatosti.

Druhým osídлом - slučkou zlého ducha je to, že penitent svoje hriechy nelutuje, alebo ich ľutuje zle. Sviatosť zmierenia však nie je mágia. Boh je ten, ktorý odpúšťa ale podmienkou odpustenia je ľútosť. Nie však hocká ľútosť. Ak napríklad zlodej ľutuje, že nebol dosť šikovný, a že ho prichytili, možno tu hovoriť o úprimnej ľútosti v kresťanskom zmysle? Iba ľútosť prameniaca z lásky k Bohu a túžiacia po obrátení a zmene nás disponuje k tomu, aby nám Boh mohol odpustiť. Bez takejto ľútosti kňaz nad nami márne recituje formuly rozhršenia a robí znak kríža...

Tretím osídлом zlého je to, že ak sa penitent aj úprimne vyspovedá a oľutuje svoje hriechy, zlý duch sa usiluje znemožniť dobré ovocie zo sviatosti zmierenia tým, že nás odvádza od myšlienky urobiť si zo spovede dobré predsavzatie. Alebo ak si ho aj urobíme, tak ho neuvádzame do života. V tejto oblasti máme azda čo naprávať všetci. A práve preto, že nie sme vytrvalí v plnení predsavzatí k zmene života, je náš pokrok a naša cesta ku svätosti taká pomalá a ovocie sviatosti zmierenia také slabé.

Sme na prahu pôstneho obdobia a preto sa mi zdá aktuálne ponúknuť vám, drahí čitatelia, týchto niekoľko myšlienok týkajúcich sa sviatosti zmierenia. Som si istý, že hoci sú

vám mnohé známe, predsa si nájdete a vyberiete niečo, čo vám pomôže sviatosť zmierenia nielen lepšie chápať, ale aj užitočnejšie prijímať.

Nový Katechizmus Katolíckej cirkvi (KKC) venuje sviatosti zmierenia 76 bodov. Zdôvodňuje názov tejto sviatosti, vysvetľuje dôvody, pre ktoré ju Pán Ježiš ustanovil, opisuje vývoj jej foriem v histórii Cirkvi a podáva konkrétny opis jej slávenia a zdôvodňuje jej jednotlivé časti.

Okrem u nás najrozšírenejšieho označenia svätá spoveď a sviatosť zmierenia KKC odporúča nasledovné názvy:

sviastosť obrátenia - lebo sviatosťne uskutočňuje Ježišovu výzvu na obrátenie, na proces návratu k Otcovi, od ktorého sa človek vzdialil hriechom; **sviastosť pokánia** - lebo posväčuje osobný a cirkevný proces obrátenia, ľútosti a zadostučinienia kresťana hriešnika;

sviastosť svätej spovede - lebo spoveď, vyznanie hriechov pred kňazom je podstatnou zložkou tejto sviatosti;

sviastosť odpustenia, lebo kňazovým sviatosťným rozhršením Boh udeľuje kajúcnikovi odpustenie a pokoj.

No viac ako rozličné mená a názvy tejto sviatosti je treba mať pred očami dôvody, pre ktoré Ježiš ustanovil túto sviatosť, a najmä to, čo treba robiť, aby sme ju prijímali naozaj hodne a s veľkým duchovným úžitkom.

Foto: LDC Turín



Foto: LDC Turín



Už svätý Ambróz pripomína, že „Cirkev má aj vodu a aj slzy: vodu krstu a slzy pokánia“. Sviatosť zmierenia je nevyhnutnou pomôckou pre každého kresťana, ktorý pociťuje, že po krste (prvom obrátení) sa v jeho živote znovu dostáva k slovu starý človek, a že hriechom narušil svoj vzťah k Bohu i k človeku. Sviatosť pokánia je teda prejavom, vonkajším vyjadrením druhého obrátenia, ktoré je nepretržitou úlohou celej Cirkvi.

Ak teda niekto tvrdí, že nikoho nezabil a teda sa nemá z čoho spovedať, dosvedčuje tým len nízku úroveň svojej viery a svojho vnútorného života. Každý kresťan katolík, ktorý žije vnútorným duchovným životom, ktorý nemá svoje svedomie zahlušené, cíti rozdiel medzi tým, na čo je povolaný, a svojim konkrétnym životom. Zmenšovanie tohto rozdielu, „obracanie“ svojho života k Bohu sa deje okrem iného práve prostredníctvom sviatosti pokánia.

Sviatosť pokánia okrem odpustenia hriechov v nás rozmnožuje aj duchovný život. Vracia človeku pokoj a zmieruje ho nielen s Bohom a ľuďmi, ale aj so sebou samým. A to tak veľmi potrebujeme práve dnes, keď sme zraňovaní toľkými protivenstvami a ťažkosťami.

Želám vám a vyprosujem silu uvažovať po tieto dni o tomto veľkom dare lásky, ktorý nám Ježiš zanechal, a najmä milosť stále lepšie ho vo svojom živote využívať.

Všetkých vás pozdravuje
**váš brat Vladimír Fekete,
provinciál SDB**



Foto na obálke: © Rastislav Hamráček

obsah

Správy	4
Naše diela	
Šaštín	8
Misie	
List hlavného predstaveného	11
Mariánske zvony	
Saleziáni a Turínske plátno	13
Mariánske zvony	
Charakteristické znaky úcty	15
Mariánske zvony	
Don Bosco – ako ho nepoznáme	16
Mariánske zvony	
Púť Združenia v jubilejnom roku	18
Mariánske zvony	
Dcéry FMA v Dolnom Kubíne	20
Interview	
Don Milan Stanislav Ďurica	21
Ako Don Bosco	
Strata dôveryhodnosti otcov	24
Spoločnosť	
Podstatné je prijatie	26
Naša rodina	
Detský orchestr	28
Redakcia	
Naši zosnulí	30

Saleziánsky bulletin vychádza po celom svete v 53 národných vydaniach, 22 jazykoch a ročnom náklade vyše 10 miliónov výtlačkov.

Vydavateľ: Saleziáni Don Bosca, Slovenská provincia, vo vydavateľstve Don Bosco
Provinciál: Vladimír Fekete SDB
Šéfredaktor: Jozef Kupka SDB
Spolupracovníci: Andrej Paulíny SDB, Peter Bučány SDB, Katarína Valábková
Grafická úprava a sadzba: Denisa a Juraj Martiška
Adresa: **Don Bosco dnes, Miletičova 7, 821 08 Bratislava, Tel.: 07/5557 2226**
Časopis vychádza 6x do roka. Registrácia: MK SR č. 103/90.
Tlač: Slovenská Grafia, a. s.

■ ■ Bratislava ■ ■

VYDAVATELSTVO DON BOSCO V NOVÝCH PRIESTOROCH

V areáli saleziánskeho domu na Miletičovej sa nachádzala ešte jedna nevyužívaná budova. Z iniciatívy zamestnancov vydavateľstva Don Bosco prebehla v priebehu minulého roka jej rekonštrukcia a budova bola po rekonštrukcii zverená do správy vydavateľstva. Keďže priestory sú rozsiahle, dve poschodia slúžia rôznym nájomníkom. Od januára 2001 sa táto budova stala aj novým sídlom vydavateľstva Don Bosco, ktoré obsadilo celé prvé poschodie. Aktivity vydavateľstva sa od jeho vzniku v roku 1994 značne rozšírili, a tak nové priestory boli skutočne potrebné. Ročne tu bude vznikáť približne 20 knižných titulov a štyri periodické časopisy. Okrem toho je tu hlavný sklad kníh a celoslovenská distribúcia katolíckej tlače. V týchto priestoroch sa odteraz nachádza aj redakcia časopisu Don Bosco dnes, ktorému, ako veríme, zmena priestorov prospeje len k lepšiemu.



ŽIVÝ BETLEHEM



Aj keď je už vianočné obdobie dávno preč nezaškodí krátka spomienka na jednu aktivitu, ktorá môže byť inšpirujúca pre budúce Vianoce. Pri dome na Miletičovej saleziáni už tretíkrát postavili živý betlehem, ktorý sa nachádzal na nádvorí pred kostolom. Stavba si vyžadovala takmer dva dni práce, plodom ktorej bol pekný drevený domček postavený v typikom štýle slovenskej drevenice. No a neoddeliteľnou súčasťou betlehema boli okrem sošiek Márie, Jozefa a malého Ježiška aj živé zvieratá: zajace, hus, sliepky, kohúty a kozičky. Najst' v centre Bratislavy takéto zvieratá je istotne výnimočnosť, a aj preto bol betlehem počas celých vianočných sviatkov stále hojne navštevovaný rodičmi s deťmi. Aj keď si starosť o živé zvieratá a ich stráženie vyžadovali svoje, istotne sa do tohto podujatia oplatilo investovať. Na sviatok Troch kráľov bolo žrebovanie a niektoré zvieratká si deti odniesli domov ako odmenu.

■ ■ Žilina ■ ■

SALEZIÁNSKY DOMEČ BÁNOVÁ

V septembri minulého roku bolo slávnostne otvorené nové oratórium v saleziánskej farnosti Žilina - v Bánovej. Dostalo názov Saleziánsky domeč Bánová, lebo takto sa zapísalo do povedomia Bánovčanov už počas prestavby. Prestavba trvala necelý rok, kým sa z pôvodne dvojizbového staršieho domčeka podarilo pripraviť miesto pre stretávanie sa mladých, ale i starších obyvateľov Bánovej. Dom, ktorý dostali saleziáni darom, sa takto stal odrazovým mostíkom pre všetky aktivity saleziánov v tejto prímestskej časti Žiliny. Veľmi napomohlo i Združenie saleziánskych spolupracovníkov, ktorých projekt „Prevenciou na záchranu mládeže“ predložený do Nadácie pre deti Slovenska získal pre Bánovú vysokú finančnú čiastku na vybavenie nového oratória. Zakúpilo sa vybavenie do posilňovne, stôl na stolný tenis, športové potreby, spoločenské hry a pomôcky pre krúžkovú činnosť. Oratórium v súčasnosti žije naplno cez mnohé činnosti, ktoré sa tu pod vedením saleziánov a mladých animátorov úspešne rozbehli.



DVE PROVINIE NA BRATISLAVSKEJ „HORE TÁBOR“

(VS) V dňoch od 7. do 12. januára 2001 malo 52 saleziánov (najmä direktori a nejaké tie „výnimky“) z Čiech a Slovenska možnosť z úst dvoch saleziánov, jedného teológa - dona Andrea Bozzola a druhého biblistu - dona Fausta Perrenchia, spoznať niečo nové z oblasti teológie Eucharistie a biblickej exegézy niektorých úryvkov Starého zákona. Jeden z bratislavských kopčekov nad Dúbravkou sa tak pre nich stal akoby evanjeliovou horou Tábor, kde sa pred nimi Ježiš a Nebeský Otec určitým spôsobom v ich predstavách menili, pretože dvaja spomínaní saleziáni, ktorí prišli z Turína, z pobočky Teologickej fakulty UPS na Crocette, priniesli pre nich nové pohľady. Zdá sa, že im tam všetkým bolo dobre, a určite aj preto, lebo nemuseli stavať tri stánky. Veď sa tam o nich vzorne starala komunita nového teologického študentátu, v ktorej boli počas celého týždňa všetci hostami.



TÍM PASTORÁCIE MLÁDEŽE



Nad problematikou výchovy našej mládeže sa už vyše roka zamýšľa tím pastorácie mládeže, ktorý bol vytvorený za účelom zefektívnenia našej apoštolskej práce. Jeho jadro tvoria zástupci SDB, FMA a animátori, ktorí pracujú v oratóriách a mládežníckych strediskách. Najrozsiahlejšou prácou, ktorou sa v súčasnosti táto skupina zaoberá, je vypracovanie materiálov, knižiek a návodov pre apoštolské stretnutia pre jednotlivé vekové kategórie. Do práce tejto skupiny sú zapojení aj vedúci oratórií zo všetkých saleziánskych stredísk, ktorí sa stretávajú spoločne štyrikrát za rok. Vypracovaniu pastoračných materiálov predchádza štúdium podobných materiálov, ktoré sa už používajú v iných krajinách, ale tiež dôkladná analýza našej slovenskej mládeže, jej očakávania, mentalita, bohatstvá a nedostatky a tiež odlišnosti, ktoré našu mládež charakterizujú v rámci európskej mládeže. Materiály by tak mali čo najviac odpovedať na naše konkrétne podmienky výchovy.

■ ■ Košice ■ ■

HOKEJOVÁ LEGENDA V KOŠICIACH

„Svätý Don Bosco bol jedným z mojich mladíckych vzorov. Jeho vždy úprimná radosť, priateľstvo, hlboká viera, úplné nasadenie a práca pre dobro druhých nech sú aj vašou inšpiráciou.“ Týmto slovom sa k účastníkom 4. ročníka Vianočného hokejbalového turnaja v Košiciach prihovarila listom hokejová legenda - Peter Šťastný. Všetko to oficiálne vypuklo 15. decembra. Mladí chlapci zo všetkých kútov Slovenska si to namierili do Košíc, kde si prišli zmerať sily v hokejbale. Program začal na Kalvárii svätou omšou a potom už nasledujúce dva dni prebiehali zápasy. Aj keď sa hralo s veľkou chuťou a nasadením, chlapci nezabúdali na vzájomné priateľstvá, veselosť, čestnosť. Popri športe dostali priestor aj na spoločné posedenia, modlitby, zamyslenia či kultúrne predstavenie. V celkovom hodnotení družstiev bolo poradie na prvých troch miestach nasledujúce: 1. Nová Dubnica; 2. Bánová; 3. Košice. Víťazi si okrem pekných cien odniesli aj pamätnú listinu, ktorú do turnaja venoval Peter Šťastný.



■ ■ **Námestovo** ■ ■

SALEZIÁNI AJ NA ORAVE

Na Orave nemali saleziáni doteraz žiaden oficiálne otvorený dom, i keď tu rôznou formou a na rôznych miestach pôsobili už asi 40 rokov. Predovšetkým spolubrat Jozef Sobota sa v okolí Námestova zapísal významným spôsobom. Na Oravu dochádzali tiež bratia zo Žiliny, ktorí tu začali rozvíjať rôzne apoštolské aktivity. V niektorých dedinách sú prítomní saleziánski spolupracovníci a v Dolnom Kubíne sestry FMA. V auguste minulého roka sa v Námestove začala tvoriť prvá komunita spolubratov, ktorú nateraz vytvárajú traja bratia bývajúci v menšom rodinnom dome. Komunita v Námestove by sa chcela venovať hlavne vyhľadávaniu a sprevádzaniu nových duchovných povolání cestou osobných kontaktov a rozhovorov s mladými. Tomuto cieľu budú podriadené apoštolské aktivity a život komunity. Pomerne zdravé náboženské prostredie Oravy a živá viera tohto kraja pre to dávajú dobré predpoklady.



■ ■ **Šaštín** ■ ■

ZO ŽIVOTA GYMNÁZIA JÁNA BOSCA

(VS) Hneď v prvých školských mesiacoch mali študenti možnosť zúčastniť sa po ročníkoch na duchovných cvičeniach. Duchovnú energiu a rozhodnutia, ktoré tu urobili, sa snažia upevňovať na pravidelných mesačných duchovných obnovách. November bol tiež pomerne rušný mesiac, v ktorom sa okrem rodičovského združenia a duchovnej obnovy pre rodičov konali aj imatrikulácie, veľmi pekne pripravené samotnými študentami, a tiež tradičná slávnosť odovzdávania maturitných stuží. Chlapci teda nielen prijímajú, ale aj dávajú. Vedú stretnutia v miestnom oratóriu a pomáhajú pri organizovaní púti alebo turnajov, ktoré sa tu konajú. Naposledy v spolupráci s miestnym starostom pomohli pri organizovaní Mikuláša pre dedinu a okolie. Prebieha kalčetový turnaj a pred Vianocami súťaž vo výrobe betlehemov spojená s výstavou. Študenti pod vedením dona Nádaského pripravujú rôzne akadémie, kde si rozvíjajú svoj umelecký talent a odovzdávajú duchovné poslanstvo.



■ ■ **Trnava** ■ ■

LUMEN 2001 NA OBZORE

V poradí už deviaty ročník festivalu gospelovej hudby Lumen sa rýchlo blíži. Uvádžame aspoň niektoré predbežné informácie z hodnoverných kruhov organizačného tímu festivalu, aby ste sa mali na čo tešiť. Lumen 2001 sa bude konať v dňoch 4. a 5. mája v Trnave na obvyklom mieste, v Mestskej športovej hale. Najviac vás asi zaujmú skupiny, ktoré prídu. Keďže členovia skupiny Three Crosses (rock) z USA boli veľmi nadšení, svojím minuloročným účinkovaním v skvelej atmosfére, ponúkli sa sami, že prídu opäť aj bez nároku na zaplatenie honoráru a leteniek. Okrem toho vystúpi so svojim repertoárom aj popredný člen skupiny Steve Pasch. Ďalšou zahraničnou skupinou bude Khanyisa (JAR, popdance), ktorá zažiarila svojím veľmi sympatickým vystúpením na európskom festivale Flevo vlani v Holandsku. Pozvaná bola aj formácia Albina Montisciho z Talianska a švédska rocková skupina Attention. Z Čiech prisľúbili účasť starí známi Ram Adonai a Ester. A zo Slovenska - výber toho najlepšieho. Samozrejme, to, čo bolo doteraz na Lumene dobré, sa pokúsia organizátori zachovať a možno aj čosi vylepšiť. Nechajme sa prevkapiť.



■ ■ **Filipíny** ■ ■

MISIONÁR NA CESTE DO JAPONSKA

(VS) Náš spolubrat Peter Kuchár čoskoro začne pôsobiť na misii v Japonsku. V súčasnosti sa pripravuje na túto misiu na Filipínach, odkiaľ nám poslal svoje dojmy: „Do Manily som dorazil prvého septembra. Tu v seminári máme spolubratov z rôznych krajín Ázie, takže je to zaujímavé. Minule nám napríklad vletel počas večier do kaplnky obrovský netopier. Takého som ešte v živote nevidel. Ja som bol už skoro pod lavicou, ale spolubratia mi vysvetlili, že je to pravidelne - nachytá si, čo potrebuje, a vyletí von. Pred nedávnom sa nám tu prehnal tajfún. Myslel som, že nám premiestni seminár. Odniesli si to stromy na našom dvore a dva dni sme boli bez prúdu. Médiá hlásili aj 10 mŕtvych. Ročne sa cez Filipíny preženie okolo 15 tajfúnov. Ja som si tu už v podstate zvykol, aj keď to určite nie je domov, a o nové zážitky a skúsenosti tu nie je núdza. Momentálne čakám na vízum do Japonska, kam onedlho odcestujem.“

■ ■ **Vatikán** ■ ■

DVAJA NOVÍ SALEZIÁNSKI KARDINÁLI

(ANS) 21. januára počas modlitby Anjel Pána na Námestí svätého Petra, pápež Ján Pavol II. oznámil vymenovanie 37 nových kardinálov, medzi nimi dvoch saleziánov: Oskara Rodríguez Maradiaga, arcibiskupa v Tegucigalba (Honduras) a Ignáca Antona Velasco García, arcibiskupa v Caracas (Venezuela). Neskôr počet novomenovaných kardinálov zvýšil na 44. Noví kardináli prijali investitúru, uvedenie do úradu, počas konzistória 21. februára. Vymenovaním monsignora Velasca a monsignora Rodrigueza sa celkový počet saleziánskych kardinálov vo svete zvýšil na šesť.

■ ■ **Taliansko** ■ ■

ČO SA NEZAPÍSALO, AKOBY SA ANI NEBOLO STALO

(VS) V októbri minulého roka sa konalo v hlavnom dome saleziánov v Ríme tretie medzinárodné stretnutie venované saleziánskym dejinám. Téma bola: Významnosť a dosah saleziánskych sociálnych diel v rokoch 1880 - 1920. Zúčastnilo sa na ňom okolo 140 odborníkov a záujemcov o saleziánske dejiny z vyše 40-tich saleziánskych inšpektórií a odznelo tu okolo 60 príspevkov. Stretnutie zorganizoval Saleziánsky historický inštitút. Obdobie, ktorým sa stretnutie zaoberalo, bolo obdobím obrovského rozmachu. Počet saleziánov vzrástol zo 400 na 4 700. Ich domy z 32 na 444. Kongregácia sa rozšírila do 24 štátov. Vzniklo i veľa misií medzi Indiánmi v Južnej Amerike: v Patagónii, v Ohňovej zemi, v Brazílii, v Ekvádore. Nešlo tu iba o evanjelizáciu, ale i o vzdelávanie a kultúrny pokrok. Sú to dejiny našej rodiny, ktoré nám hovoria, kto sme, odkiaľ prichádzame, a kam by sme nemali ísť.



■ ■ **Palestína** ■ ■

SALEZIÁNSKA KOMUNITA V BETLEHEME

(ANS) Po piatich rokoch mierových rokovaní na palestínskych územiach znovu vypukli vzbury. Betlehem, Ježišovo rodné mesto, sa úplne zmenil. Zatiaľčo predtým sa pred návštevou Jaskyne narodenia bolo potrebné postaviť do radu a čakať hodiny, teraz sa v nej objaví len nejaký ten palestínsky kresťan alebo ju navštívia občasní pútnici, aby sa poklonili Dieťaťu. Atmosféra je výbušná: časté násilné demonštrácie, vojenské zásahy pomocou tankov a helikoptér, uzavretie ciest. Ísť z Betlehema do Jeruzalema sa stalo nebezpečnou vecou. Školy bývajú často zatvorené. Mnohí otcovia rodín stratili prácu. Hotely, reštaurácie a obchody pre pútnikov sú už dlhšie zavreté. Saleziánske diela v tomto meste sa snažia zmierniť ťažkú situáciu. Oratórium a kostol sú otvorené pre deti, ktoré hľadajú aspoň chvíľku odpočinku od toho, čo sa deje okolo nich. V dome rozdávať chlieb všetkým chudobným bez rozdielu. Miestni obyvatelia vnímajú prítomnosť saleziánov ako konkrétny prejav solidárnosti univerzálnej Cirkvi voči všetkým ľuďom tohto kraja.



Šaštín

ŠAŠTÍN JE OZAJSTNOU KOLÍSKOU SALEZIÁNSKEHO DIEĽA U NÁS. SALEZIÁNI SÚ VĎAČNÍ, ŽE DOSTALI MOŽNOSŤ STARÁŤ SA O NÁRODNÚ BAZILIKU A ROZŠIROVAŤ TAK V NAŠOM ĽUDE MARIÁNSKU ÚCTU. TAK AKO NIE JE MYSLITEĽNÝ DON BOSCO BEZ PANNY MÁRIE POMOCNICE, TAK SI NEMOŽNO PREDSTAVIŤ SALEZIÁNOV BEZ ÚPRIMNEJ A VRÚCNEJ ÚCTY K PANNE MÁRII.

Slovenské saleziánske dielo začalo klíčiť zásluhou našich mladíkov, ktorí po prvej svetovej vojne odchádzali do Talianska, aby sa stali saleziánmi. Odišla ich tam pekná skupina. Vybojovali si dokonca samostatný slovenský saleziánsky dom v Perosa Argentina pod Alpami. Túžili sa však presťahovať na Slovensko. Pomohol im v tom najmä otec biskup Karol Kmeťko, ktorý spolu s ostatnými biskupmi vydal „Ohlas“ našim veriacim, aby pomohli saleziánom usadiť sa v našej vlasti.

Vtedajší provinciál v Poľsku, don Tirone, rodom Talian, ktorý bol poverený predstavenými v Turíne hľadať vhodné miesto, sa rozhodol pre Šaštín. Otec biskup Jantausch ochotne zveril saleziánom faru v Šaštíne. Dňa 8. septembra 1924 prišli sem dvaja mladí slovenskí saleziánski kňazi: Viliam Vagáč a Jozef Bokor. Títo potom dosiahli od vtedajšej československej vlády povolenie zaujať jedno krídlo príľahlého kláštora. Do narýchlo pripraveného ústavu v novembri 1924 prišli slovenskí

ašpiranti z Talianska a aj noví chlapci, čo sa prihlásili z rôznych krajov Slovenska.

Dielo sa začalo slubne rozrasť. Počet študentov každý rok rástol. Chlapci húževnato študovali, veď na konci školského roka museli skladať skúšky na verejnom gymnáziu. Boli to dobre pripravení študenti. Okrem školských predmetov študovali aj svoje povolanie. Bolo veľkou radosťou pre saleziánov, keď sa každý rok po skončení piatej triedy privátneho gymnázia prihlásilo do noviciátu okolo 20 mladíkov. Väčšina slovenských saleziánov vyrástla teda v Šaštíne, ktorý bol ozaj semenišťom povolani.

Saleziáni sa horlivo starali aj o veriacich vo farnosti. Veľkú pozornosť venovali pútnickému Chrámu Panny Márie Sedembolestnej, patrónky Slovenska. Hneď po príchode pomocou celonárodnej zbierky zakúpili šesť zvonov, zaviedli elektrické osvetlenie a rozhlasové zariadenie. Roku 1941 reštaurovali kostolné priestory a starali sa pastoračne o tisíce pútnikov, ktorí sem prichádzali.

Pre miestnu mládež zriadili typické saleziánske dielo: oratórium. Tu sa rozvíjali okrem športových podujatí aj kultúrne a náboženské programy, divadlá, krúžky, du-

chovné cvičenia, rozličné zájazdy. To všetko dvíhalo kultúrnu a náboženskú úroveň šaštínskej mládeže.

Ku 25. výročiu príchodu saleziánov zaobstarali veľkolepý organ, jeden z najväčších v strednej Európe.

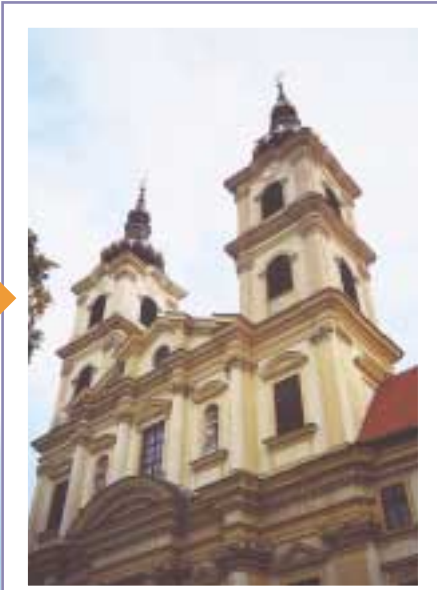
Prišiel však rok 1950, smutne známy svojou likvidáciou rehoľných diel na Slovensku. Od 14. do 24. apríla sem pozvážali saleziánov zo všetkých domov. Bolo tu vyše 250 spolubratov. V noci 24. apríla všetkých odviekli do „sústredovacích“ táborov, do Podolínce a inde. Neskôr ich zaradili do vojenských pracovných táborov (PTP). Mnohí boli uväznení, ďalší prinútení žiť v civilnom zamestnaní.

Zdalo sa, že všetkému je koniec. Ale pod popolom zhoreniska tleli „žeravé uhľíky lásky“ k povolaniu, k Ježišovi Kristovi a donovi Boscovi. Prišiel však čas, keď Pán znova oživil žeravé uhľíky a oni vzplanuli novým jasom. Saleziánske dielo v rámci života Cirkvi povstalo z trosiek do nového života. Prišiel pád totalitného komunistického režimu a rehoľné spoločnosti začali obnovený život.

Šaštínsku svätyňu, ktorá zohrála dôležitú úlohu v čase totality, zveril otec arcibiskup Sokol spolu

s kláštrom opäť saleziánom. Prvou starostou spolubratov bolo urobiť reštaurátorské práce na bazilike a na kláštore. Pod vedením agilného a neúnavného spolubrata, kňaza Jána Malženického, a za

◆ Národná Mariánska bazilika v Šaštíne



◆ Starý direktor a mladí saleziáni



◆ Opekačka na Húškach



◆ Komunita a zamestnanci



spolupráce toľkých dobrovoľníkov sa začala oprava chrámu i kláštora.

Do kláštora sa nasťahovali najprv spolubratia, najmä tí, čo študujú tajne teológiu chceli dokončiť prípravu na kňazstvo dokonalejším spôsobom. Roku 1991 saleziáni zriadili cirkevné Gymnázium Jána Bosca začnúť prvou triedou. Cieľom tejto školy, ktorú podľa vzoru západných inštitúcií nazývame „apoštolskou školou“, je vychovávať angažovaných mladíkov v dobrých občianov a horlivých kresťanov. Tých, čo cítia duchovné povolanie, sprevádza v raste a ostatných usmerňuje na vysoké školy, aby sa z nich stali osvedčení a katolíckym duchom vedení odborníci. Gymnázium Jána Bosca spĺňa obidva ciele. V priebehu šiestich rokov sa vyše 40 chlapcov rozhodlo pre kňazský a duchovný život a skoro všetci maturanti boli prijatí na vysoké školy. Viacerí študujú aj v zahraničí.

Pri gymnáziu bol zriadený internát, kde sú študenti vedení preventívnym systémom k plnšej psychickej a sociálnej zrelosti. Vo viacerých krúžkoch sa venujú športu, hudbe, počítačovej technike, recitačným prednesom, biblickým a iným kultúrnym záujmom. K týmto cieľom slúži bohatá viacjazyčná knižnica.

Farskej pastorácii sa venuje farár, dvaja kapláni a niekoľkí po-

mocní duchovní. Bazilika sa stáva duchovným strediskom pre mnohých pútnikov z blízkeho i vzdialenejšieho okolia. Treba vyzdvihnúť tzv. fatimské soboty, kedy v prvú sobotu mesiaca pripútajú do národnej baziliky stovky a stovky pútnikov, aby rozjímaním, modlitbou ruženca a pontifikálnou svätou omšou otca biskupa Dominika Tótha vzdali úctu našej Patrónke a vo sviatosti zmierenia očistili a posilnili svoje duše.

Dva hlavné body mariánskej úcty našich veriacich sú púte na slávnosť Zoslania Ducha Svätého a na slávnosť Sedembolestnej - patrónky Slovenska. Pútnici každej kategórie si prídu na svoje, od mládežníckeho stretnutia po tichú adoráciu. Od spolubratov to vyžaduje mimoriadne napätie a veľkú námahu pri zabezpečovaní celého organizačného aparátu, ale sú radi a robia to veľmi ochotne, veď ich zakladateľ don Bosco bol jeden z najväčších apoštolov mariánskej úcty.

Vzácnymi pútnikmi do Baziliky Sedembolestnej boli Sv. otec Ján Pavol II., prezident Talianskej republiky Oscar Luigi Scalfaro a Matka Terézia.

Mimoriadne zodpovednú pozornosť vyžadujú reštaurátorské práce vo vnútri baziliky. Chamanov fresky sa už skvejú vo svojej

pôvodnej kráse, ale ešte treba veľa práce, pokiaľ sa celá bazilika zaskveje v plnej nádhere. Mnohí sa sťažujú, že práce pokračujú pomaly, ale nedá sa ináč. Saleziáni musia najprv zozbierať od pútnikov určité financie a podľa ich výšky sa môžu práce hýbať dopredu. Preto prosíme čitateľov Patrónky Slovenska, aby svojimi príspevkami urýchlili ukončenie reštaurátorských prác. (Bankové konto: Slovenská sporiteľňa, a.s., Senica, číslo účtu: 0037235532 / 0900)

Tí, ktorí mali možnosť vidieť a prežiť prvú časť dejín saleziánskeho diela v Šaštine, s radosťou zisťujú, že dielo skúšku utrpenia prežilo. Dnešné ciele sú tie isté, i keď v trocha inej podobe. Je tu možnosť formovať mladíkov a pripravovať ich na vstup do života.

Tak ako nie je mysliteľný don Bosco bez Panny Márie Pomocnice, tak si ani saleziánov nemožno predstaviť bez úprimnej a vrúcnej úcty k tej, o ktorej don Bosco hovorieval: „Všetko, čo som mohol vykonať, urobil som s pomocou Matky Božej. Vo sne v deviatom roku som pochopil, že ona bude mojou učiteľkou.“ Ona musí byť Učiteľkou každej generácie saleziánov.

Andrej Paulíny SDB
Foto: SDB Šaštín

List hlavného predstaveného

Na ceste s mládežou Papuy-Novej Guiney



Katechéta Peter To Rot, mučeník

Milí priatelia misií!

Minulý rok sme veľmi intenzívne prežívali Veľké jubileum 2000 a pri tom sme objavili veľký misijný význam tejto udalosti. Svetová Cirkev slávi Jubileum spásy v každom národe, v každom biskupstve, a odvažujem sa tvrdiť, aj v každej misijnej stanici. V Ríme sa s veľkým úspechom uskutočnila Svetová misijná výstava, na ktorej sa zúčastnila aj naša kongregácia. Stadiaľ vychádza aj živý a intenzívny nový prúd a aj my chceme to, o

KAŽDÉ
DVA
MESIACE
DON
BOSCO
DO
TVOJHO
DOMU

Časopis **Don Bosco dnes** zasielame bezplatne každému, kto oň požiada. Už od roku 1877 je to dar dona Bosca tým, ktorí so sympatiou sledujú saleziánsku prácu a misie.

Šírte ho medzi príbuznými a priateľmi. Oznamte nám hneď zmenu vašej adresy.

Objednávky zasielajte na adresu:

DON BOSCO DNES
Miletičova 7
821 08 BRATISLAVA
tel.: 07/5557 2226
e-mail: dbd@donbosco.sk

◆ V Ríme vo svätej bráne

◆ Otváranie Múzea Sedembolestnej Panny Márie



Chlapec z hornatého kraja



čo pápež viackrát úpenlivo prosil: aby všetci ľudia poznali dobrú zvesť o Ježišovi.

Ako už viac rokov predstavujeme aj pre rok 2001 **misijný projekt**, tentoraz pod titulom: „**Na ceste s mládežou Papuy-Novej Guiney**“.

Prečo Papua-Nová Guinea?

Tu sú najdôležitejšie dôvody:

Žije tu relatívne mladý národ. V posledných štyroch storočiach krajina prežila svoje objavenie, svoju kolonizáciu a konečne sa 16. septembra 1975 stala nezávislou.

Je to národ s explozívne vysokým počtom mladého obyvateľstva. S tým súvisia všetky problémy a želania národa, ktorý prežíva rýchly rozvoj.

Táto krajina hľadá stabilitu, ktorá je ťažko dosiahnuteľná ekonomicky, sociálne a kultúrne. Nasadenie v oblasti výchovy a vzdelávania je mimoriadne násťtočivé.

Cirkev je tu ešte mladá, práve teraz evanjelizovaná, prechádza cestou od prvej k novej evanjelizácii s obrovskými požiadavkami

mi na inkulturáciu.

Vo svojich štruktúrach vzdelávania a usmerňovania je miestna cirkev ešte slabá a potrebuje pomoc od sesterských cirkví.

Aj saleziánske dielo je ešte mladé, 20 rokov po začiatku je v národe iba sedem diel.

Saleziánska misijná spolupráca napreduje zásluhou veľkodušnej provincie z Manily na Filipínach, ktorá poskytla saleziánov a laikov a pomáha i finančne.

Dielo Papua-Nová Guinea (PNG) je po právnej stránke delegácia, potrebuje pomoc pri konsolidovaní, osobitne pri organizácii rozličných úsekov základného vyučovania, pri zvýšení kvality komunit, v ekonomickej oblasti a v práci duchovnej starostlivosti.

Projekt PNG chce témou „**Na ceste s mládežou Papuy-Novej Guiney**“ vyjadriť, že sprevádzať na ceste znamená spoločne s nimi prijať ich výzvu, započúvať sa do ich túžob a prianí. Práca saleziánov si uvedomuje aspekt výchovy a vzdelávania. Je to teda odpoveď na to, čo tamojšia mládež tak nutne potrebuje.

Manilskej provincii veľmi ďakujem za nepretržitú pomoc, ktorú poskytuje tejto misijnej oblasti a vyzývam rozličné zložky kongregácie, aby oboznámili



Svätá omša v Lario



Socha Panny Márie

všetkých s týmto projektom a podporovali ho.

Don Juan Edmundo Vecchi, hlavný predstaviteľ

Foto: Casa Generalizia, Rím



Hlavné mesto Port Moresby

Saleziáni a Turínske plátno

OD 12. AUGUSTA DO 22. OKTÓBRA 2000 PREBIEHALA V TURÍNE NAJDLHŠIA VÝSTAVA (72 DNÍ) TURÍNSKEHO PLÁTNA. STÁTISÍCE, BA MILIÓNY VERIACICH SA NECHALI PODMANIŤ TAJOMNOU SILOU TEJTO RELIKVIE. AJ VIACERO SLOVENSKÝCH VERIACICH SA ZÚČASTNILO NA TEJTO VÝSTAVE. KEĎ SA HOVORÍ O TURÍNE, PRICHODÍ NÁM NA MYSEĽ DON BOSCO, SALEZIÁNI A MOŽNO AJ OTÁZKA, AKÝ VZŤAH MAL K PLÁTNU DON BOSCO A JEHO SALEZIÁNI.

Počas života dona Bosca sa udiali dve vystavenia „posvätné sindony“. Prvé 21. apríla 1842 a druhé 22. apríla 1868. Na obidvoch sa zúčastnil aj don Bosco so svojimi chlapcami. Don Lemoyne napísal v druhom dieli Memorie Biografiche: „Don Bosco prišiel na námestie so všetkými mladíkmi zo svojho oratória. On, ktorý mal úprimnú a vrelú úctu k bolestiam božského Spasiteľa a jeho bolestnej Matky, využil túto príležitosť, aby vzbudil u svojich chlapcov ohnivú lásku k Ježišovi Vykupiteľovi a nelútostnú nená-

viť voči hriechu. Toto sa snažil robiť vždy, keď hovoril svojim chránencom o utrpení božského Spasiteľa“ (MB II, 117).

Niet divu, že podľa príkladu svojho zakladateľa saleziáni mali veľkú úctu k posvätnéj relikvii. Je nutné spomenúť aspoň niektoré mená: don Anton Tonelli, don Július Barberis, Albert Caviglia a viacerí iní.

Zvláštnu zmienku si však zasluhuje salezián francúzskeho pôvodu don Natale Noguier (11. 9. 1861 - 21. 12. 1930). Po svojej vojenskej službe v Alžírsku písal

donovi Boscovi a on ho prijal medzi svojich synov. Bol to veľmi inteligentný človek. Don Bosco ho poslal ako profesora chémie a fyziky na gymnázium na Valsalice. Roku 1902 napísal knihu o Turínskom plátne, ktorá mala veľký ohlas. Ďalšie jeho knihy o tejto téme vyšli v rokoch 1922, 1928 a 1930 a boli preložené do viacerých jazykov.

Treba však vyzdvihnúť jednu zvláštnu vec. Bol to on, ktorý dosiahol na savojskom kráľovskom dvore dovolenie fotografovať Turínske plátno pri jeho vystavení



Don Natale Noguier



Advokát Secondo Pia, prvý fotograf Turínskeho plátna

v roku 1898. Fotoграфovaním bol poverený amatérsky fotograf advokát Secondo Pia. Fotograf urobil na ten čas dobré zábery. Tie fotografie komentoval don Noguier na jednej konferencii študentom gymnázia, no bol sklamaný, nakoľko nebolo dovolené urobiť detailné zábery hlavy, rúk, nôh a boku. Napriek tomu fotografie posunuli štúdium plátna do veľkých, nevidaných rozmerov.

Bol to don Noguier, ktorý navrhlo kráľovským autoritám, ktoré boli vlastníkami drahocennej relikvie, ako aj turínskemu arcibiskupovi, aby zriadili komisiu vedcov z viacerých štátov podľa rozličných kompetencií (archeológov, chemikov, lekárov, znalcov plátna atď.), ktorá by bola úradne poverená robiť slobodné výskumy tohto vzácného archeologického predmetu.

Účinne sa zapojil do prípravy ďalšieho vystavenia, ktoré bolo naplánované na 4. - 24. mája 1931. Žiaľ, don Noguier sa tejto udalosti nedožil. Zomrel 21. decembra 1930. Podľa jeho plánov však pracoval profesionálny fotograf Jozef Eurie. On urobil zábery, ktoré sa stali vzácnym materiálom pre dôkladnejšie analýzy stôp pohrebného plátna. Pomocou nich mnohí sindonológovia mohli lepšie pracovať a prísť k uzáverom, že ide o auten-

tické pohrebné plátno, do ktorého bolo takmer s istotou zahalené mŕtve telo Ježiša Krista.

V posledných desaťročiach sa o výskum plátna zaslúžil v USA žijúci salezián talianskeho pôvodu don Peter Rinaldi, synovec blahoslaveného Filipa Rinaldiho. Tento salezián zhromaždil a podnecoval vedecký tím STURP (Shroud of Turin Research Project), ktorý po výstave plátna roku 1978 mohol vykonať stovky najrozličnejších výskumov tými najmodernejšími prístrojmi. Tím vedcov prišiel k uzáveru, že plátno nie je absolútne nijaký falzifikát, že stopy umučeného človeka nie sú maľbou, a že vznikli dosiaľ nevysvetliteľným spôsobom. Vedcom tohto tímu sa podarilo urobiť trojrozmernú fotografiu umučeného človeka v hrobe, na ktorom bolo toto plátno rozprestreté. Sám Peter Rinaldi napísal obsažné dielo o Turínskom plátno preložené do viacerých jazykov.

O vzťahu Turínskeho plátna a saleziánov by sa dalo napísať veľmi mnoho. Ale týchto pár riadkov jasne nasvedčuje, že saleziáni sa pričiňujú aj teraz, aby dali ľuďom možnosť pochopiť a uctiť si túto drahocennú relikviu a mali ju v takej úcte ako ich zakladateľ.

Andrej Pauliny SDB
Foto: archív redakcie

Naši novokňazi

Jozef Ižold

narodený:

30. 1. 1964

Levice

prvé sľuby:

10. 8. 1991

Poprad

večné sľuby:

18. 8. 1997

Žilina

diakonát:

10. 6. 2000

Turín

kňazstvo:

20. 1. 2001

Žilina



Marián Sarňák

narodený:

16. 1. 1974

Stará Lubovňa

prvé sľuby:

14. 8. 1993

Poprad

večné sľuby:

14. 8. 1999

Šaštín-Stráže

diakonát:

10. 6. 2000

Turín

kňazstvo:

20. 1. 2001

Žilina



Charakteristické znaky úcty k Panne Márii podľa dona Bosca

1. Dôkladné teologické poznanie

Podľa dona Bosca mariánska úcta sa má opierať o dôkladné teologické poznanie. Preto všetkých povzbudzoval k rozširovaniu si svojich vedomostí o tajomstve Ježiša Krista a Cirkvi. Toto prehĺbené poznanie nás vedie k poznaniu poslanca zvereného Márii. Túto myšlienku pripomína hneď v úvode aj apoštolská exhortácia Svätého otca Pavla VI. Cultus Marialis.

2. Pobožnosť zameraná na osobu

Úcta dona Bosca k Panne Márii je zameraná nie na nejakú črtu Panny Márie, ale na jej osobu. V jeho srdci sa vytvoril typ mariánskej úcty, ktorá nie je čiastková ani jednostranná, ale široká a celková, sústredená priamo na živý a reálny vzťah s osobu Panny Márie. Láska k nej nemôže predsa nadradovať jednu jej vlastnosť nad druhú. „Každé dieťa je zrodené jedinečným a neopakovateľným spôsobom a to platí pre matku i pre dieťa.“ Myšlienka na Matku bola stále v jeho srdci. Úplne jej dôveroval a túto svoju dôveru akoby chcel preliať aj do srdc ostatných ľudí. Často jej verejne ďakoval a prosil ju o požehnanie. Takáto úcta kladie potom do popredia spoločenskú ochranu Panny Márie a jej pomoc v najkritickejších chvíľach ohrozujúcich vieru v priebehu dejín.

3. Pobožnosť tradičná a sviatostná

Don Boso nebol typ človeka,



ktorý vyhľadával novoty pre novoty. V prejavoch úcty sa držal tradície. Podľa neho byť čiteľom Panny Márie neznamená odriekať špeciálnu modlitbu či osobitne sláviť nejaký mariánsky sviatok. Znamená to ctiť a milovať Pannu Máriu ako Matku celého ľudstva, Cirkvi, pápeža, biskupov, kresťanských národov a všetkých tých, čo vyvíjajú úsilie na budovaní Tajomného Kristovho tela. Zároveň si má uvedomiť, že je údom tohto Tajomného tela, a aby pre jeho zveľádovanie ochotne prispel všetkými svojimi schopnosťami. Utieka sa k tej, „ktorá je vždy ochotná vypočuť jeho modlitby s materinskou láskou a účinnou pomocou“. Don Bosco nebol teda zapálencom úcty k Panne Márii preto, že chcel zaistiť svoju dielu úspech. Ani sa necítil byť Bohom vyzvaný šíriť túto úctu, bol to jednoducho svätec,

ktorý bol celkom mimoriadnym spôsobom vedený Pannou Máriou.

Všetka veľkosť Panny Márie má svoj základ v Ježišovi Kristovi. Jediným jej poslaním je dávať a prinášať ľuďom Ježiša Krista. Úcta a pobožnosť k Panne Márii privádza ľudí do kontaktu s Kristom vo sviatostiach, najmä k Eucharistii, a o tomto bol don Bosco silne presvedčený. Svätá omša, pokiaľ možno tak každodenná, sväte prijímanie na každej svätej omši, časté prijímanie sviatosti pokánia, činná účasť na liturgii Cirkvi, to sú opravdivé prostriedky, oživujúce úctu k Panne Márii Pomocnici kresťanov a sú vyvrcholením života činnosti.

4. Pobožnosť katolícka

Úcta a pobožnosť k Panne Márii Pomocnici kresťanov, má podľa svätého Jána Bosca vzbudzovať u veriacich pravé cirkevné zmýšľanie, oddanú lásku ku Svätému otcovi, k biskupom i kňazom a podnecuje angažovanosť pre spásu duší, ako to vyjadruje heslo dona Bosca: Da mihi animas, coetera tolle! (Daj mi duše, ostatné si vezmi.) Jej čiteľ sa tak stavia do prvých radov vo vykupiteľskej činnosti, ktorú svätá Cirkev realizuje v priebehu storočí. Je to aj v zhode s novou evanjelizáciou, ktorá má priviesť ľudí k tomu, aby skončili s „tradičným matrikovým“ kresťanstvom.

Ján Zauska SDB
Foto: LDC Turín



Don Bosco

- ako ho nepoznáme

DON BOSCO RAZ V SKUPINE SVOJICH DUCHOVNÝCH SYNOV V ROKU 1886, TEDA DVA ROKY PRED SVOJOU SMRŤOU, POVEDAL: „OSOBNE MÁM VELA AUTENTICKÝCH DOKUMENTOV, KTORÉ KEBY SA ZVEREJNILI, ZMENILI BY HISTORICKÚ TVÁR MNOHÝCH POLITICKÝCH OSOBNOSTÍ. NIEKTORÉ LISTINY SOM UŽ SPÁLIL, ABY SA NEDOSTALI DO NEPOVOLANÝCH RÚK.“ A POTOM PRÍTOMNÝM VYROZPRÁVAL, ČO SA MU PRIHODILO V ROKU 1850. MEDZI PRÍTOMNÝMI SALEZIÁNMI BOL AJ KLERIK ERCOLINY, KTORÝ UDALOSŤ VYROZPRÁVAL UŽ AKO KŇAZ V ROKU 1957 NASLEDOVNE:

Istého dňa prišla za donom Boscom vysokopostavená pani a veľmi nástojčivo ho prosila, aby šiel navštíviť jedného pána, veľmi chorého, ktorý už bol na konci života. Išlo o pána, ktorý bol zatiahnutý do politiky, a bol členom slobodomurárskej lóže. Ten pán len na veľké naliehanie dotyčnej panej privolil, aby ho prišiel navštíviť don Bosco.

Len čo don Bosco vošiel do elegantnej miestnosti, pán z postele mu kázal zamknúť dvere

a prisadnúť si k posteli.

„Prichádzate sem ako priateľ alebo ako kňaz? Ja nemám rád náboženské ceremónie a nechcem počuť ani slovíčko o spovedi.“

Po týchto slovách vytiahol spod vankúšov sprava a zľava dve pištole a oprel ich o hrud don Bosca. „Dobre si zapamätajte, že na prvý pokus obrátiť rozhovor na spoved, rana z tejto pištole bude pre vás a druhou pištoľou sa odstrelím ja, veď už mám

podľa lekárov iba pár dní života.“

Don Bosco sa pokojne zahľadel na pána, jemne odtisol na seba namierené pištole a vyhlásil, že nespomenie spoved bez pánovho dovolenia. Potom sa začal zaujímať o chorobu, o lekárov a o ich lekársku starostlivosť. Obidvaja začali rozprávať o udalostiach a don Bosco vsunul do reči epizódy historických osobností, ako sa oni správali v ťažkých chvíľach lúčenia sa s týmto svetom. Chorý prejavoval čoraz

väčší záujem o rozprávanie kňaza. Jeho srdce začalo mäknúť a byť prístupnejšie.

Keď don Bosco spomenul istú osobu, ktorá ostentatívne odmietla sviatosti, poznamenal: „Niektorí ľudia uvažovali o tomto človeku, že sa asi zatratil. Ja si to však nemyslím. Viem, že Božia prozreteľnosť je nekonečná a milosrdná. Ona prijíma hriešnika aj v poslednej chvíli.“

„Tak si myslíte, že pre mňa je ešte nádej?“ skočil náhle chorý donovi Boscovi do reči.

„A prečo by nie?“ odpovedal don Bosco. A začal pokojne vysvetľovať chorému, že Boh je vždy ochotný odpustiť aj veľmi ťažké hriechy, keď sa človek uponíži, uzná svoje viny, oľutuje ich a vyzná ich pred kňazom.

Chorý sa na hodnú chvíľu zamyslel, oči sa mu zarosili od dojatia a ticho povedal: „Ak je to

tak, ako hovoríte, buďte taký dobrý a vyspovedajte ma!“

Don Bosco začal pripravovať skrúšeného kajúcnika a po dôkladnom spytovaní svedomia ho vyspovedal. Upozornil ho, že niektoré kroky musí zariadiť na arcibiskupskom úrade. Chorý bol veľmi šťastný a spomenul, že nikdy sa tak dobre necítil, ako teraz.

V tom prišiel sluha upozorniť pána, že v predsieni sú dvaja páni, ktorí si želajú s ním hovoriť. Kázal ich vpustiť do izby a len čo ich zazrel, priamo skríkol: „Ihneď sa practe preč! Nepotrebujem vás!“

„Ale naše dohody... my máme isté poslanie,“ odpovedali.

Chorý vytiahol spod vankúša pištoľ a povedal: „Táto pištoľ bola určená pre kňaza, ale teraz bude pre vás, ak ihneď neopustíte miestnosť. A nechcem už počuť ani slovo!“ Dvaja návštevníci ihneď opustili miestnosť.

Nasledujúci deň don Bosco priniesol chorému sviatostného Spasiteľa a vyslúžil mu sviatosť pomazania chorých. Pred obrazom dal domáci pán zavolať do izby príbuzných a služobníctvo a verejne odprosil všetkých za zlý príklad, ktorý im dával svojim bezbožným životom.

Keď všetci opustili izbu, chorý pán vytiahol z tajnej zásuvky veľkú obálku a podal ju donovi Boscovi. „U vás budú tieto listiny v bezpečí. Po ich prečítaní urobte s nimi čo uznáte za najlepšie.“

Chorý po niekoľkých mesiacoch zomrel. Don Bosco si pozorne prezrel listiny a našiel medzi nimi zoznam osôb zapísaných v slobodomurárskych lóžach. Zhrozil sa, keď tam videl aj mená ľudí, ktorí sa navonok správali ako katolíci. Jednému mladíkovi z oratória, Buzzettimu, dal opísať dvojmo všetky listiny. Jeden odpis poslal arcibiskupskému úradu v Turíne, druhý odpis rozkázal mladíkovi ukryť na tajnom mieste a originály si ponechal.

Po niekoľkých mesiacoch navštívili dona Bosca dvaja páni a prosili ho, aby im vydal originály. On sa zdráhal, ale keď videl, že sa mu vyhrážajú, listiny im odovzdal. Slobodomurári však tušili, že don Bosco sa z listín dozvedel veľa vecí, a preto sa ho snažili zlikvidovať.

Keď raz išiel cez námestie Piazza Castello, napadli ho dvaja silní muži s dýkami v rukách. Prozreteľne tade išiel istý pán Rolando aj s priateľom, ktorí ho zachránili.

Je teda pravdou, čo don Bosco tvrdil v rozhovore so svojimi saleziánmi: „Keby som zverejnil isté listiny, isté zoznamy, zmenila by sa tvár niektorých ľudí.“

M. Molineris SDB - A. Pauliny SDB
Foto: LDC Turín



Združenie Panny Márie Pomocnice kresťanov

Púť Združenia v jubilejnom roku

JUBILEJNÝ ROK BOL VÝNIMOČNOU UDALOSŤOU PRE CELÝ SVET A O TO VIAC PRE KAŽDÉHO KRESŤANA. MYSLE KRESŤANOV SA UPRIAMILI K RÍMU AKO K CENTRU, KDE SÍDLI PÁPEŽ - HLAVA CIRKVI. BOLA TO JEDINEČNÁ PRÍLEŽITOSŤ, ABY SME SA MOHLI SO SVOJÍM OTCOM STRETNÚŤ AJ MY - ZDRUŽENIE MÁRIE POMOCNICE.

Na púť sme vycestovali 7. 10. 2000 pod duchovným vedením nášho otca Jána Zaušku. Cestou tam sme sa zastavili v Benátkach a Miláne. A potom už nasledoval Turín - mesto dona Bosca, v ktorom don Bosco postavil Baziliku Márie Pomocnice, a z ktorej sa ší-



ri jej úcta do celého sveta. Naše združenie je duchovne zjednotené s týmto chrámom, a tak sa jeho návštevou splnila najväčšia túžba každého člena nášho Združenia. Snažili sme sa tam načerpať milosti, ktoré potrebujeme na šírenie úcty k Panne Márii.

Z príležitosti jubilejného roka bolo v turínskej katedrále vystavené Turínske plátno. Bol to pre nás hlboký duchovný zážitok, že sme sa mohli pokloniť pred plátnom, v ktorom bolo zabalené mŕtve telo Pána Ježiša, a ktoré nesie nezmatateľné stopy jeho utrpenia.

Ďalšou našou zastávkou bolo Colle don Bosco. V Bazilike zmŕ-



tychvstania bola k jubilejnému roku dokončená a sprístupnená „Cesta svetla“. Z rodiska dona Bosca sme už potom večernou jazdou pokračovali do Ríma, kde sme strávili tri nezabudnuteľné dni.

Hneď v prvý deň sme prešli tromi svätými bránami v Bazilike Sancta Maria Maggiore, Lateránskej bazilike a Bazilike sv. Pavla za hradbami. Bolo veľmi potešiteľné, koľko ľudí prúdilo svätými bránami. Aj my sme si pri prechode týmito bránami vyprosovali Božie milosti jednak pre seba a tiež pre našich blízkych. Prvý deň našej púte v Ríme bol dosť náročný, pretože sme okrem týchto troch bazilík navštívili aj Baziliku sv. Petra v okovách,

Baziliku sv. Klementa, Baziliku svätých schodov a Baziliku svätého kríža z Jeruzalema.

Na ďalší deň bola audiencia so Svätým otcom na Námestí sv. Petra. Po stretnutí so Svätým otcom sme navštívili Baziliku sv. Petra vo Vatikáne, kde sme putovali cez štvrtú svätú bránu. V bazilike si každý z nás našiel miesto, kde mohol precítiť tú svätú chvíľu, ktorú sme prežívali, či už to bol hrob sv. Petra, sanktuárium s Oltárnou sviatosťou, Michelangelova Pieta...

Z baziliky naša cesta viedla do Ústavu sv. Cyrila a Metoda, kde sme sa stretli s ďalšími pútnikmi zo Slovenska.

Tretí deň sme strávili dojímavé chvíle na miestach, ktoré skropili



krvou prví mučeníci za našu vieru - v Katakombách sv. Kalixta. Na týchto miestach odslúžil otec Ján aj svätú omšu. Posledné popoludnie sme si prezreli aj svetské pamätihodnosti Ríma.

Večer sme pokračovali do Assisi a celý ďalší deň sme strávili v tomto malebnom mestečku, ktoré nesie stopy sv. Františka. Pobudli sme pri hrobe sv. Františka, navštívili sme Baziliku sv. Kláry a Kostolík sv. Damiána. Po preludnenom Ríme Assisi pôsobilo svojim pokojom ako balzam na naše duše.

V Assisi sme sa rozlúčili s Talianskom a pokračovali sme už domov na Slovensko. V Bratislave sme sa zastavili na Miletičovej ulici v saleziánskom stredisku, kde sme sa v kostole Márie Pomocnice svätou omšou poďakovali za milosti, ktoré nám náš Nebeský Otec nadelil. Naplnení radosťou a s pocitom osobnej odvahy sme sa vrátili do našich domovov, k svojim blízkym, aby sme všetkým okolo seba rozdávali tú radosť a pokoj, ktorý sme sami zažili.

Vďaka ti, Panna Mária Pomocnica, za tieto nezabudnuteľné chvíle!

Marcela Fedorová, Prešov
Foto: archív autorky



Svätec mladých



Ján Bosco sa narodil 16. augusta 1815 v Taliansku na vršku osady Val-Colle dei Becchi pri mestečku Castelnuovo d'Asti. Pochádzal z chudobnej rodiny. Popri ťažkostiach a nedostatku sa pracou a štúdiom pripravoval na poslanie, ktoré mu bolo naznačené vo sne, keď mal deväť rokov, a ktoré mu bolo potom viackrát potvrdené mimoriadnym spôsobom.

Študoval v Chieri, kde bol ako 26-ročný vysvätený za kňaza. Po príchode do Turína sa ho bolestne dotkol pohľad na stovky chlapcov a mladých, ktorí sa tam ponevierali, lebo sa ich nikto neujímal a boli bez práce. Pre ich záchranu chcel im zasvätiť svoj život. 8. decembra 1841 sa v Kostole sv. Františka Assiského stretol s prvým z premnohých chlapcov, ktorí ho spoznali a nasledovali. Bol to Bartolomej Garelli. Tak sa začína dielo oratória, ktoré spočítku

viackrát menilo sídlo, ale od Veľkej noci 1846 sa na trvalo usídlilo na Valdoccu, ktoré je materským domom všetkých saleziánskych diel.

Chlapcov je už na stovky. Študujú, učia sa remeslám v dielňach, ktoré don Bosco pre nich postavil. V roku 1859 pozval svojich prvých spolupracovníkov, aby sa s ním spojili a vytvorili Saleziánsku kongregáciu. Všade sa rýchlo množia oratória, stredné odborné školy, školy s internátom, strediská pre zasvätené povolania, fary, misie. V roku 1872 zakladá spolu s Máriou Mazzarellovou (1837 - 1881) kongregáciu Dcér Márie Pomocnice, ktoré budú pracovať v rozmanitých dielach v prospech dievčat a žien. Mária Mazzarellová sa stala prvou hlavnou predstaviteľnou tejto rehoľnej spoločnosti. Pápež Pius XII. ju vyhlásil za svätú 21. júna 1951.

Dcéry Márie Pomocnice v Dolnom Kubíne

NAŠA PRÍTOMNOSŤ V DOLNOM KUBÍNE NIE JE NOVINKOU, PRETOŽE PRVÉ SESTRY TU BÝVALI UŽ V ROKU 1948. POČAS NÁSILNÉHO ODMĽČANIA SA V ČASE TOTALITY, PREDSA SA LEN ZASVÄTENÝ ŽIVOT PREDIERAL NA POVRCH A OVOČÍM TOHO JE AJ NAŠA SÚČASNÁ PRÍTOMNOSŤ NA ORAVE.



Po revolúcii v roku 1990 tu sestry začali bývať nanovo najprv v paneláku a od roku 1993 už vo vlastnom dome, ktorý darovalo mesto ako výmenu za pôvodný dom sestier.

V súčasnosti je nás tu šesť sestier. Našou základnou apoštolskou náplňou je katechizácia na školách. Pracujeme so širokou vekovou škálou - od 1. ročníka ZŠ až po 2. ročník SŠ, a to nie len v Kubíne, ale aj na učilištiach v Istebnom a Kňažej. Je to pekná, no náročná práca. Prežívame na vlastnej koži výrok dona Bosca: „Duše sa dobývajú na kolenách“.

Keďže katechétyv pribúda, treba sa nám dobre poobzerať a popremýšľať, ako by mala v budúcnosti vyzeráť naša prítomnosť v tomto meste. Vďaka Bohu a všetkým dobrodincom, podarilo sa nám tu postaviť nový dom, ktorý by mal slúžiť ako mládež-

nické stredisko. Táto stavba dost pohlcovala naše sily, pretože sme ju robili svojpomocne. No mladí mali aspoň možnosť využiť svoju energiu a užitočne tráviť čas svojej nezamestnanosti. Otestovali sme ho spoločným Silvestrom s mládežou.

Akí sú tu mladí? V tomto kraji sú dosť poznačení nezamestnanosťou a rozšíreným alkoholizmom. Cítiť, ako v rodinách chýba vzor otca, ktorého im my nenahradíme. Ale mladí sú otvorení pre opravdivé hodnoty, dajú sa zachytiť, dokonca z niektorých sa už formujú animátori. Začínajúci animátori majú možnosť vyskúšať svoje prvé animátorské kroky v oratóriu, ktoré máme každú nedeľu popoludní v telocvični jednej ZŠ.

Raz za mesiac mávame pre nich duchovné obnovy a počas mesiaca majú možnosť prehľbo-

vať svoj život i vzájomné poznávanie na stretnutiach. V novembri u nás prebehol už 12. ročník súťaže o putovnú sochu Panny Márie. Je to súťaž pre dievčatá stredných škôl. Témou tohtoročnej súťaže bola osobnosť biskupa Vojtaššáka. Trofej, sochu Panny Márie, si odniesli maturantky z Michaloviec. Takže na budúci rok sa už tešíme, čo pre nás vymyslia michalovské dievčatá. Zastavil sa u nás aj Mikuláš a naši „nebešťania“ - animátori, pripravili deťom zábavné súťaže.

Takto vyzerá náš každodenný život. Ale krása je práve v radostnom a hlbokom prežívaní našej každodennej práce. Ak nás v tomto úsilí podporíte i vy svojou modlitbou, určite nám to pôjde ľahšie.

*Sr. Mária Snopková FMA
Foto: FMA Dolný Kubín*



Don Milan Stanislav Ďurica

NARODIL SA 13. AUGUSTA 1925 V ŠARIŠSKÝCH KRIVANOCH. BOL PRVÝM Z JEDENÁSTICH DEŤÍ, 6 CHLAPCOV A 5 DIEVČAT. JE ODBORNÍKOM NA HISTÓRIU VÝCHODNEJ EURÓPY, V RÁMCI KTOREJ VÝZNAMNE PREHLBIL POZNANIE SLOVENSKÝCH DEJÍN. V ZÁPADNEJ HISTORIOGRAFII BOLO SLOVENSKO TAKMER NEZNÁME ALEBO LEN VEĽMI ZLOMKOVITE A NEPRESNE PREDSTAVOVANÉ.



Krst filmovej herečky Tainy Elg, 1965

Môžete nám povedať niečo zo svojho detstva?

Z detstva, ktoré som prežil ako všetky deti na malej dedine, mi najviac utkveli skôr nepríjemné udalosti. Tak napríklad, keď som ešte nevedel plávať, a skočil som s plávacím pásom z mosta do hlbkej vody. Ale plávací pás sa mi odtrhol, takže som videl zoči-voči smrť. Podobné kritické situácie som zažil takmer pravidelne raz v každom desaťročí svojho života. To mi pomáhalo uctiť si Anjela strážcu, ďakovať mu a prosiť ho o stálu ochranu.

Náš rod pochádza z Detvy, odkiaľ prišiel môj pradedo na východ, keď tam otvorili železnicu Prešov-Orlov. Zomrel, keď som ja už chodil do školy. Môj otec bol na zozname tých, ktorých NKVD malo deportovať po obsadení Slovenska do ZSSR. Zachránil ho iba jeho priateľ pravoslávny pop, ktorý ho prichýlil aj s rodinou, kým prehmelí okupačné neprávnosti.

Kedy sa vo vás vzbudila myšlienka na duchovné povolanie?

Nie je mi ľahko určiť presný čas tejto myšlienky. My sme boli vlastne od počiatku taká „saleziánska“ rodina. Jedným z najprvších slovenských saleziánov, ktorí sa formovali v Taliansku, bol brat môjho starého otca, Jozef. Účinkoval v Maďarsku a iba po roku 1945 sa vrátil na Slovensko. Každý rok chodil do-

mov na prázdniny a ukazoval nám fotografie zo saleziánskeho života. Bol úspešným organizátorom miništrantov. Tak aj ja som od malička pravidelne ministroval. V našom dome visel veľký obraz vtedy ešte blahoslaveného dona Bosca. A môj otec, ktorý tiež študoval gymnázium u saleziánov v Maďarsku, nám často rozprával o donovi Boscovi.

Napriek tomu všetkému mňa



Najmladší člen prípravnej Pápežskej komisie pre II. Vatikánsky koncil, 1961

So Svätým otcom Jánom Pavlom II., 1981



dal otec prihlásiť do piaristického gymnázia v Krakove, ktoré bolo prípravou strednou školou na vojenskú akadémiu. Nastúpiť som mal 3. septembra 1939 a už sme boli s rodinou v Poľsku, v Mušine-Krynici. Slovom, mal som sa stať dôstojníkom poľskej armády. Iba Hitler prekazil tieto plány, keď 1. septembra rozpútal vojnu proti Poľsku. Tak nás deti a matku otec hneď poslal domov posledným vlakom, ktorý išiel na Slovensko. Ale na zápis do gymnázia v Prešove, kde som vychoďil prvé dve triedy, už bolo neskoro. Tak sme sa obrátili na

„Joži-báčiho“, ktorý zariadil, že ma prijali do saleziánskeho gymnázia v Šaštíne. Tam vynikajúci pedagógovia ako Dr. F. Sersen, Ján Vizváry, Štefan Vlachovič nám pomáhali hľadať životnú cestu a dávali nám solidnú kultúrnu prípravu. Po piatej triede som sa rozhodol požiadať o prijatie do noviciátu.

Moja rehoľná a kňazská formácia sa začala v noviciáte vo Sv. Beňadiku nad Hronom pod vedením magistra Dr. Jozefa Babiaka, kde som zložil prvé rehoľné sľuby v auguste 1944. Potom som absolvoval tri roky Pedagogického študentátu v Trnave a maturoval som roku 1947. Po maturite ma predstavení vyslali na Filozofickú fakultu Saleziánskej univerzity v Turíne. Bol som jedným z posledných študentov, ktorí stihli vycestovať na riadny pas s prídelom valút do zahraničia. Pomohol mi k tomu bývalý salezián Straka, ktorý sa pridal k partizánom, a vtedy zastával vysokú funkciu na Povereníctve školstva. Bol som mu za to vďačný, modlil som sa

zaňho. A keď som teraz prišiel na Slovensko, potešilo ma, keď mi povedali, že zomrel zmierený s Bohom aj s Cirkvou.

Ako pokračovalo vaše pôsobenie v zahraničí?

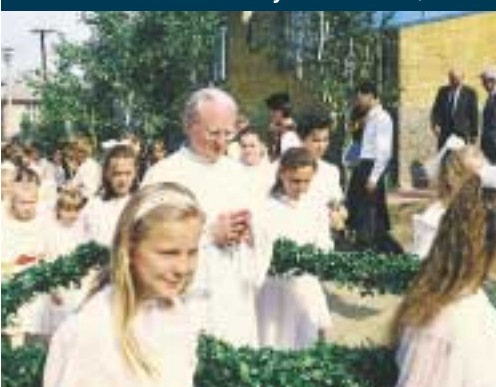
Keď v roku 1950 bezbožný režim na Slovensku likvidoval rehole, ja som práve končil filozofické štúdiá v Turíne a predstavení ma hneď poverili ako vedeckého asistenta viesť prípravný kurz filozofie pre slovenských saleziánskych študentov, ktorým sa podarilo ujsť za hranice. To bola moja pedagogická prax, v ktorej som v nasledujúcom roku 1951-52 pokračoval na Saleziánskom filozofickom inštitúte v belgickom Grand Halleux ako profesor ontológie. Súčasne som na univerzite v Leuven pripravoval svoju doktorskú dizertáciu z filozofie. V rokoch 1952-56 som absolvoval teologické štúdiá na Pápežskej saleziánskej univerzite v Turíne, kde ma kardinál Maurilio Fossati 1. júla 1956 vysvätil za kňaza.

Potom ma predstavení vyslali do Viedne, kde som začal štúdium histórie a politologických vied na tamojšej univerzite. Po dvoch

S rezbárom detvianskych krížov Jánom Ďuricom starším, 1988



Prímície v rodných Krivanoch, 1990



mesiacoch ma však generálny školský radca Don Ziggotti telefonicke zavolať do Turína, kde ma žiadal, aby som nastúpil na miesto profesora teologickej morálky v našom Teologickom inštitúte v Abano Terme pri Padove, ktoré sa nečakane uvoľnilo, a on nemal na to nikoho iného. Malo to byť na osem mesiacov. Tam som sa však zoznámil s dekanom Fakulty politologických vied, Mons. Bettaninim na slávnej Štátnej univerzite a ten ma pozval, aby som namiesto vo Viedni študoval v Padove. Predstavení to radi schválili. Tak som zostal tam, vyučoval teológiu a študoval politologické vedy a históriu v Padove. Keď som v roku 1961 získal doktorát, hneď ma pozvali za vedeckého asistenta na Fakultu politologických vied. Čoskoro ma pápež Ján XXIII. vymenoval aj za poradcu pri príprave II. vatikánskeho koncilu, takže som vtedy vyučoval na dvoch fakultách v Padove, pracoval pre Sv. stolicu v Ríme a potom mi k tomu pribudla akreditácia pri nemeckej vláde v Bonne za vatikánsky denník L'Osservatore Romano, do ktorého som prispieval.

V roku 1967 ma pozvali aj na Filozofickú fakultu univerzity v Padove, kde mi zverili vedenie Katedry slovenského a českého jazyka a literatúry. Bolo to viac než dosť na jednu osobu. Preto som postupne prepúšťal jednotlivé funkcie mladším a nakoniec som zostal iba pri mojej pôvodnej Katedre dejín Východnej Európy.

V roku 1992 ma pán arcibiskup Sokol požiadal o výpomoc pri Katedre cirkevných dejín na Cyrilometodskej bohosloveckej fakulte v Bratislave, kde som najprv prevzal série prednášok a od roku 1995 tam vyučujem na riadny pracovný úväzok. V Padove som prestal účinkovať v roku 1997, keď som dovŕšil vek stanovený zákonom.



S rodičmi v poľskej Krynici, 1975

Prečo niektoré kruhy nepriaznivo prijali vašu knihu Dejiny Slovenska a Slovákov?

Moju knihu nepriaznivo prijala určitá klika slovenských historikov, ktorí boli formovaní marxistickou a čechoslovakistickou ideológiou, a preto im bol cudzí pohľad na slovenské dejiny zo slovenského národného a katolíckeho hľadiska. Protislovenské a protikatolícke zoskupenia išli s tým až do Bruselu, kde ich podporili neomarxistické sily, ktoré teraz pod etiketou socializmu a občianskej spoločnosti ovládajú Európsku úniu.

Ako vidíte najbližší vývoj na Slovensku a v Európe?

Tento vývoj nevidím ružovo, lebo veľkej väčšine obyvateľov Slovenska, s výnimkou občanov maďarskej národnosti, chýba národné povedomie, hlboké náboženské presvedčenie a hrdosť vy-

plývajúca z týchto základných koreňov a hodnôt našej kultúrnej tradície. To môže viesť Slovákov k úplnému rozplynutiu sa v anonymnej občianskej spoločnosti európskeho zoskupenia silných štátov a k masovému príklonu k intenzívne sa rozširujúcemu novopohanstvu americkej i ázijskej proveniencie, ktorého nepriznávaným, ale konkrétne jasným cieľom je odkresťančenie ľudstva v celosvetovom meradle.

Čo by ste chceli odkázať našim čitateľom?

Myslím, že aj dnes je najaktuálnejší odkaz sv. Jána Bosca: vychovávať mládež tak, aby z nej boli dobrí kresťania a poctiví občania, vedomí si svojich práv i svojich povinností.

Zhovárať sa: Jozef Kupka SDB

Foto: archív dona Ďuricu

V kruhu svojich študentov na Univerzite v Padove, 1989



Strata**dôveryhodnosti****otcov**

V ŠTVRTIACH, KDE PRACUJEM, HOCI JE OTEC PRÍTOMNÝ A JE LEGITÍMNYM MANŽELOM, SA OBJAVUJE PROBLÉM JEHO DÔVERYHODNOSTI. TROCHU TO SÚVISÍ I S PROBLÉMOM V RODINÁCH NEZAMESTNANÝCH RODIČOV. STÁLE ČASTEJŠIE STRETÁVAME DETI, KTORÉ NIKDY NEVIDELI SVOJICH RODIČOV PRACOVAŤ.

Ak deti spoznali rodičov aj ako pracujúcich, majú v hlave obraz niekam zaradených rodičov, a tak dokážu mať účasť na utrpení otca, ktorý stratil svoju prácu. Táto skúsenosť chýba deťom, ktoré vyrastajú bez akejkoľvek predstavy o dospelých, ktorí pracujú, niekam patria a nachádzajú uplatnenie.

Aby som to bližšie vysvetlil, ponúkam príklad 11-ročného chlapca, ktorému otec jeden večer zakázal ísť von, a ktorý len zabuchol dvere odpovedajúc: „Počúvaj ma, otec, ja pracujem v škole celý deň. Mám teda právo sa uvoľniť a ty, čo nerobíš nič, mi to nebudeš zakazovať.“ A na tohto otca, ktorému sa do očí tlačili slzy, pretože pochopil, že pre syna stratil svoju vieryhodnosť, budú všetky možné inštitúcie ukazovať prstom ako na toho, kto odstúpil, kto podal demisiu.

Keď sa ráno okolo ôsmej prechádzate po uliciach miest, jediné, koho vidíte, sú 8 - 14-ročné deti, ktoré idú do školy. Starší tam už

nechodia a rodičia spia.

V tejto súvislosti je pozoruhodné, že deti si uvedomujú fakt, že rodinné prídatky tvoria dôležitú časť rodinných príjmov: inak povedané, chalan si myslí, že vďaka jeho školskej práci, prináša do rodiny určitú časť peňazí. Toto môže vytvoriť situáciu všemocnosti dieťaťa v rodine. Čo môže povedať otec, keď nepracuje, a jeho deti vstávajú skôr ako on, aby išli do školy?!

Keď v tomto kontexte hovoríme o demisii otca, máme mylnú predstavu. Je to aj naša spoločnosť, ktorá na základe neschopnosti poskytnúť prácu často neumožňuje otcom byť dôveryhodnými v očiach ich vlastných detí.

A toto potom sťažuje mechanizmus identifikácie adolescenta s jeho otcom, mechanizmus, ktorý ušetrí adolescenta od vstupu do vleku násilia, pretože limituje inštinkty všemocnosti dieťaťa a ukazuje mu jeho reálnu pozíciu v rodine.

„PROBLÉM“ PLURALITY SVETA

Ďalší problém otcov dneška: ťažkosť originálne odpovedať na aktuálne problémy života. Žijeme v pluralitnom a veľmi pohyblivom svete. Dieťa a dospelávajúci už dnes nie sú len členmi rodiny a obyvateľmi nejakej dediny či mesta. Každý trávi svoj život na rozličných miestach. Cirkulujú medzi študijným a obchodným centrom, prechádzajú športovým a sociokultúrnym centrom a stávajú sa nomádmi bez toho, aby si to uvedomovali. Každé z týchto miest ponúka pluralitu náboženských, politických, morálnych, ale aj praktických názorov.

Celok týchto faktorov má za následok relativizáciu základných skúseností a faktov z rodinného alebo kultúrneho prostredia, z ktorého adolescent pochádza. Z toho vychádza iné usporiadanie hodnôt, staršou generáciou nazývané „stratou hodnôt“.

Sociálny konsenzus vo veci usporiadania hodnôt už neexistuje. A preto je podstatne ťažšie vychovávať k hodnotám. Malá karikatúra tejto náročnosti:

Otec: „Syn môj, je to takto!“

Syn: „Je to tak, lebo si tak myslíš, otec! A ja ti nezakazujem takto myslieť, ak ťa to robí šťastným, pretože ja som tolerantný. Ale nemusí to tak nevyhnutne byť, len preto, že ty to tak vidíš. Pretože som počul rodičov môjho kamaráta, pozerám televíziu... a tí hovoria niečo iné.“

Hrať úlohu otca bude teda dnes podstatne náročnejšie ako kedysi. Hodnoty nemôžeme odovzdávať vnútením, ale svedectvom.

DISKVALIFIKÁCIA OTCA

Skôr než o demisii je potrebné hovoriť o diskvalifikácii otcov sociálnym prostredím. A nesmieme zabudnúť na dominantný model rozšírený médiami, model otca neprítomného, poníženého, nehodného a nekompetentného. V niektorých fil-



moch o mládeži (napr. La Haine - Nenávisť) sa otec objavuje len jedenkrát. Vo väčšine scenárov televíznych seriálov je otec predstavený ako neschopný výchovných vzťahov, ako neschopný zaoberať sa adolescentami a už vôbec neschopný predkladať nevyhnutné požiadavky pre život v spoločnosti, prípadne pokarhať, keď je to potrebné. Obraz, ktorý prevláda, nie je obrazom otca, ale skôr brata alebo strýka.

Otec je jednoducho infantilizovaný a nie je považovaný za oprávneného vykonávať svoju otcovskú autoritu.

V tomto všeobecnom prehľade má špeciálne miesto situácia imigrantov. Odstrčení od širokej rodiny, ktorá zostala doma, a voči ktorej majú podlžnosti, vystavení nezamestnanosti, odsúdení na slabo platené práce, zbavení v prvom období siete vzťahov, schopných ich podporiť, otcovia imigrovaných rodín

platia najskôr vysokú cenu za dobrodružstvo, ktoré môže byť niečím pozitívnym iba v perspektíve dlhodobého pohľadu.

Vo francúzskom kontexte je deťom daná sloboda ísť a prísť, prílišná dôvera v učiteľov a hodnota pridelená telesným trestom zdrojom kultúrnych nedorozumení, ktoré môžu mať vážne dôsledky. Zásahy sociálnej starostlivosti a súdov sú vnímané ako násilie páchané voči intímite rodiny a apriórna diskvalifikácia otcov, ktorých kultúrna revolúta situuje do pozície ustupujúcich.

Kolko som len v mojej praxi mohol pozorovať otcov, ktorých tak ľahko považujeme za odstupujúcich a teda ustupujúcich, pretože takáto pozícia je v ich očiach vnímaná ako jediná možnosť nájsť svoju hodnotu.

Jean-Marie Petitclerc
Preklad: Martin Linhart SDB
Foto: Peter Bučány

Podstatné je prijatie

NAPRIEK TOMU, ŽE NA SLOVENSKU EŠTE MÁME MIERNY PRÍRASTOK OBYVATELSTVA, V NAJBLIŽŠOM OBDOBÍ AJ NÁM VÁŽNE HROZÍ JEHO ÚBYTOK SO VŠETKÝMI DÔSLIEDKAMI. O TEJTO PROBLEMATIKE SME SA POROZPRÁVALI S DR. KAROLOM PASTOROM, ŠTATISTIKOM A DEMOGRAFOM, KTORÝ PÔSOBÍ NA UNIVERZITE KOMENSKÉHO V BRATISLAVE A NA TRNAVSKEJ UNIVERZITE.

na našom území žilo v polovici prvého tisícročia, teda pred príchodom Slovanov, asi 150-tisíc ľudí. Na konci prvého tisícročia, za čias svätého Štefana, okolo 400-tisíc. Okolo roku 1500 to bol necelý milión. Pri sčítaní v roku 1754 to bolo 1.945 milióna. Za panovníčky Márie Terézie sa zrejme nášmu obyvateľstvu začalo dobre vodiť, lebo jeho počet začal výrazne stúpať a stúpa až dodnes. Na začiatku 20. storočia nás bolo 2.917 mil. V roku 1950 už 3.442 mil. A na konci nedávno skončeného tisícročia nás bolo 5.4 mil.

Nikdy nežilo na Slovensku toľko ľudí ako dnes a pri pohľade na graf sa zdá, že sa netreba znepokojovať, lebo po čase nás bude nekonečne mnoho. Ale nie je to tak. Na Slovensku a v celej Európe totiž zaznamenávame výrazný pokles pôrodnosti. V Európe od polovice šesťdesiatych rokov a u nás o trochu neskôr. Na grafe máme po roku 2000 naznačené tri predpoklady vývoja počtu obyvateľov, ktoré sú zostavené na základe výšky pôrodnosti v rokoch 1950, 1990 a 1995. Sú

to jednoduché prepočty, ktoré celkom realisticky hovoria, že pri súčasnej pôrodnosti nás bude o sto rokov opäť len polovica.

Počet narodených u nás od roku 1980 stále klesá a počet zomrelých sa drží na svojej stabilnej úrovni okolo 50-tisíc ročne. V súčasnosti je ešte počet narodených o 2 - 3 tisíc viac, ale to je už číslo, ktoré sa veľmi rýchlo môže zmeniť. U nás už máme oblasti a kraje, kde je úbytok obyvateľstva. Je to Bratislavský, Trnavský, Nitriansky a Banskobystrický kraj. V ostatných je ešte zatiaľ prirodzený prírastok. Niekde to dosť dlho vydrží, ale je otázka dokedy.

Ako sa máme k tomu postaviť? Je to dobré alebo zlé?

Nebolo by dobré, keby nás malo ubúdať. Je to proti prirodzenosti a zdravému vývoju z hľadiska ekonómie, vekovej štruktúry a z hľadiska kultúry. Aby mal kto našu kultúru preniesť ďalej a nevymreli sme tak, ako niektoré iné kultúry.

Je tiež dôležité, kto tu bude žiť ďalej a za akých podmienok. Preto je potrebné hovoriť aj o spôsobe života. Ak sa ľudia budú starať individualisticky iba o seba a solidarita s druhými sa bude znižovať, to povedie k rozpadu rodiny, základnej bunky spoloč-

nosti. To, že sa presadzuje spôsob života, ktorý vedie k rozpadu prirodzených rodín, považujem za vážny problém.

Môžeme povedať, že s vyriešením ťažkej ekonomickej situácie vyriešime aj pokles pôrodnosti?

Ono to veľmi súvisí. Rodičia nutne musia zvažovať, čo si môžu dovoliť. Akú rodinu. Veľmi zaujímavé však je, že pôrodnosť klesne najmä tam, kde sa ľudia majú lepšie. To sa dá vysvetliť rôznymi teóriami. Napríklad, že ľudia, ktorí sa nemajú až tak zle, si osvojujú stále väčšie očakávania. Vidia pred sebou veľké možnosti, ktoré by mohli dosiahnuť. A takýto vysoký štandard života by chceli zabezpečiť aj svojim deťom, aby sa mali aspoň tak dobre. Ale to je náročné, luxusný život je drahý, a preto rodičia prijímajú len jedno - dve deti, ktoré ešte zvládnu zabezpečiť na príslušnej životnej úrovni. Chudobný, ktorý nemá skoro nič, vie zabezpečiť takú istú skromnú životnú úroveň aj veľkému počtu detí. Ale prístupov ku tejto problematike je viac.

Aký najbližší vývoj môžeme u nás očakávať?

Pokles pôrodnosti sa zatiaľ ešte nebude výrazne prejavovať. V

súčasnosti máme veľa ľudí v strednom veku a pomerne málo starých ľudí. Vieme však celkom určite, že smerujeme ku postupnému poklesu počtu obyvateľstva, keď začne dnešná stredná generácia vymierať a nebude ju mať kto nahradiť.

Štatisticky napríklad na udržanie počtu obyvateľstva nestačí, aby každá rodina mala dve deti. Súvisí to s úmrtnosťou a s tým, že nie všetky ženy vstupujú do manželstva. Ten presný počet potrebných detí v rodine je medzi dvoma a tromi. Pri dvoch deťoch bude obyvateľstvo vymierať, pri troch deťoch sa zabezpečí vysoký prírastok. Za štyridsať rokov by to viedlo ku zdvojnásobeniu počtu obyvateľstva.

Počet detí sa však nedá technokraticky plánovať. Dieťa je bytosťou, ktorá si zaslúži svoju úctu vtedy, kedy príde. Každé dieťa má byť prijaté a chcené. Podstatné je prijatie, nie plánovanie. A budúcnosť môže byť napokon celkom zaujímavá. Tí, ktorí veľmi dbajú len o seba, tí napokon vymrú. Budúcnosť majú tí, ktorí sú veľkodušní a ochotní podeliť sa o dobrá života so svojimi potomkami.

*Zhovárať sa: Jozef Kupka SDB
Foto: Peter Bučány*



Čo je to demografia?

Demografia je veda o obyvateľstve. Skúma ľudské populácie z hľadiska kvantitatívneho, ale aj kvalitatívneho. Skúma štruktúru, rozmiestnenie, dynamiku obyvateľstva, teda pohyb prirodzený, mechanický a sociálny. Demografia považuje za svoj vznik rok 1662, presnejšie spisy Johna Graunta, ktorý zozbieral zoznamy zomrelých na londýnskych matrikách a objavil rôzne zákonitosti v súvislosti s obyvateľstvom.

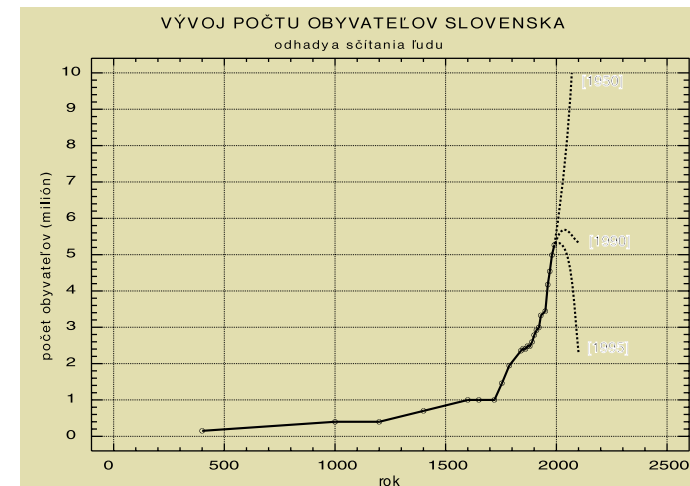
Rôzne štatistiky obyvateľstva sa začali robiť už veľmi dávno. Súviselo to s panovníckymi ambíciami. Bolo to väčšinou pre účely daňové a vojenské. Koľko je vojakov a koľko je daňovníkov.

Spravidla išlo len o tých, čo sú schopní platiť dane a nosiť meč. Teda ženy a deti sa väčšinou nescítavali.

Prvé väčšie sčítanie ľudu na našom území sa uskutočnilo v roku 1754 za panovania Márie Terézie. V mnohom sa už podobalo na naše dnešné sčítania. Odvtedy napríklad každý musí mať meno a priezvisko. Dovtedy boli len rôzne prezývky. Niektoré rody si začali odvodzovať priezviská od dedín, hradov a remesiel.

Ako teda vyzeral historický vývoj počtu obyvateľstva na našom území?

Veľmi názorne nám to ukazuje graf. Podľa odhadu odborníkov





Detský orchester

KEĎ SA POVIE „DETSKÝ ORCHESTER“ V SALEZIÁNSKEJ RODINE NA SLOVENSKU, MNOHÍ VEDIA, O ČO IDE. ICH POZORNOSŤ SA UPRIAMI NA ŽILINU. A TÝM, KTORÍ O ŇOM EŠTE NIČ NEVEDIA, NASLEDUJÚCI ČLÁNOK POSKYTNE NAJZÁKLADNEJŠIE INFORMÁCIE.

Zúčastniť sa na svätej omši, ktorú doprevádza toto unikátne hudobné teleso, je naozaj zážitok. Súhra tých najkrajších melódií vnútorných sa z huslí, flaut, viol, trúbok, klarinetov, organu, klavíra, gitár a bicích nástrojov v rukách 42 detí pod taktovkou Petra Vrábla, ktorý nie je len ich dirigent, ale aj druhý otec, povznesie ducha a rozspieva aj človeka, ktorý nie je priamo milovníkom hudby.

Výkony tohto detského hudobného telesa nadobúdajú stále vyššiu úroveň. Má za sebou mnohé vystúpenia a stále viac vzbudzuje pozornosť ľudí. Preto som

Petrovi Vrábľovi, zakladateľovi orchestra, položil síce iba jednu, ale veľmi obsažnú otázku:

Peťo, povedz mi o orchestri všetko, kedy vznikol, koľko mal členov na začiatku, koľko teraz, prečo vznikla tá myšlienka a aké aktivity vykonáva orchestr?

U saleziánov som pôsobil spolu s Paľom Krškom už skôr. Mali sme na starosti mládežnícky zbor. Myšlienka založiť orchestr vznikla asi v januári 1992. Tak neprešlo ani osem mesiacov, keď vedenie mládežníckeho zboru

vystriedalo vedenie orchestra, vlastne, rozbehnutie jeho činnosti. Samozrejme, spoluzakladateľkou je moja manželka Janka, Pavol Krška, náš dvorný skladateľ, a don Štefan Urban SDB. Naším hlavným cieľom bolo sprístupniť deťom liturgiu, aj keď sme sa sprvu trochu obávali, či sa púšťať do hudobného sprevádzania svätej omše. Na Slovensku to bolo ešte niečo nie veľmi známe.

S Paľom Krškom sme urobili projekt činnosti a oslovili sme základné umelecké školy a konzervatórium v Žiline. Chceli sme využiť hudobný potenciál a cez



hudbu samozrejme zachytiť deti. Ďalším dôležitým cieľom bolo zapojiť do liturgie všetkých ľudí. Na začiatku sme sa volali „Veľký organ“. Pred svätou omšou sme učili spievať deti aj rodičov, čo pretrváva až podnes. Na začiatku boli štyria hudobníci, no už v deväťdesiatom treťom roku sa tento počet zniekoľkonásobil. Dnes je to vyše 40 ľudí. Deti si tak zamilovali hudbu, že zhruba 30% v nej pokračuje aj po skončení hudobnej školy. Dobré ohlasy o vynikajúcich výsledkoch na koncertoch či na cvičeniach hudobných škôl nám avizovali pedagógovia hudobných škôl u detí, ktoré začali navštevovať detský orchestr.

Cyrl Králik je náš fotograf, mne a Paľovi Krškovi ostala odborná stránka a duchovné sprevádzanie detí samozrejme rozkvita-

lo pekne pod vedením bratov saleziánov. Prvými boli Paľo Piatrov a Jožko Drobný. To boli zároveň prví zvukári. Neskôr sa stala prítomnosť bratov saleziánov tradíciou a do orchestra boli vždy začlenení bratia, ktorí svojím talentom prispeli do tejto hudby. Boli to v poradí: Peťo Veselský, Dušan Vilhán, Marek Michalenko, Ľubo Stebnický, Tomáš Miško, Pavol Pillár a v súčasnosti po ročnej odmlke Maroš a Juraj Kovaľ. O tých, ktorí ťahajú spev a dopĺňajú muziku máme postarané. Je to zbor dospelákov, rodičov mladých rodiniek. Dnes majú takmer všetci rodičia svoje deti za hudobnými nástrojmi v orchestri. A od Vianoc pred tromi rokmi sa naše teleso rozšírilo a každoročne cez vianočné sviatky hráva v ešte väčšom zložení, spolu s mládežníckym zborom Butterfly.



Čo sa týka aktivít detského orchestra, deti chodievajú na výlety, koncerty. Prvý duchovný otec, ktorý sa venoval detskému orchestru bol don Igor Hajzok. On začal s tradičným výletom na Skalité, kde sa oslávil koniec školského roka. Boli pozvaní rodičia, zástupcovia hudobných škôl, sympatizanti atď. Neskôr sa pre zvyšujúci počet zúčastnených (asi 150 ľudí) začalo chodiť na rekreačné stredisko Kunerád. Okrem toho to boli jesenné výlety do Rajeckej Lesnej. No a koncertovali sme v Košiciach, Humennom, Šaštíne, v Bratislave na Miletičovej, Mamateyovej a v Námestove. Čo sa týka finančnej stránky, asi 70% nákladov pokrývame zo zdrojov, ktoré si zháňame sami.

Čo ostáva na záver? Je to obdivuhodné. Cítiť tu prijatie evanjeliových výzvy, aby sa talenty pre Božie kráľovstvo rozvíjali naplno. Kto sa chce presvedčiť, nech príde na detskú omšu do Žiliny. Nie, hudba nie je prvoradáci cieľ, kvôli ktorému sa chodí na svätú



omšu. Ale tá „orchestrácka“ môže pomôcť svätú omšu lepšie prežiť a ponúkne ozajstný zážitok. Za rozhovor veľmi pekne ďakujeme Petrovi Vrábľovi.

Juraj Kovaľ SDB
Foto: Cyril Králik

Ivan Gróf SDB

* 11. 3. 1935
+ 20. 12. 2000

V bezprostrednej blízkosti Vianoc dotĺklo v nemocnici v Petržalke šlachetné srdce nášho spolubrata kňaza **Ivana Grófa**. Svoju pozemskú púť ukončil v 65. roku života, 46. roku rehoľného života a 41. roku kňazstva. Odišiel spomedzi nás spolubrat, ktorý sa výrazne zapísal do dejín saleziánskeho diela na Slovensku ako duchovný vodca, spisovateľ a animátor jednotlivých zložiek saleziánskej rodiny v čase komunistického prenasledovania.

Ivan Gróf sa narodil v Senici. Tu absolvoval základné štúdiá a zmaturoval na gymnáziu. Počas vysokoškolských štúdií v Bratislave sa dostal do kontaktu s niekoľkými saleziánmi, ktorí sa po rozpustení rehole v r. 1950 tajne venovali apoštolátu mládeže. V roku 1954 ako vysokoškolák vstúpil do Saleziánskej spoločnosti. Bol prvým tajným novicom, ktorý sa pripravoval na svoje povolanie po zakázaní činnosti saleziánov na

Slovensku. Popri univerzitných štúdiách matematiky a fyziky študoval teológiu a 5. októbra 1959 ho biskup Ján Chryzostom Korec tajne vysvätil za kňaza.

Ako stredoškolský profesor účinkoval v rokoch 1957-1972 na Gymnáziu v Senci a v rokoch 1972-1978 na Gymnáziu v Šamoríne. Duchovne sprevádzal stovky chlapcov a dievčat, ktorým sa neúnavne venoval. Tisíciky hodín strávených v službe duchovného vedenia, neúnavné kázanie duchovných obnov a duchovných cvičení priniesli svoju bohatú úrodu. Spomedzi jeho duchovných detí sa desiatky vydali na cestu zasväteného života ako rehoľní a diecézni kňazi, ako rehoľné sestry alebo členovia hnutí apoštolského života. Ešte v rokoch svojej pedagogickej činnosti napísal sériu katechetických príručiek „Cesta k Pravde“, ktorá sa šírila po Slovensku vo forme samizdatov, a z ktorej čerpali orientáciu tisíce



mladých.

Po zmene režimu nastúpil po tridsiatich rokoch kňazstva na svoju prvú oficiálnu kaplánku do saleziánskej farnosti v Bratislave-Petržalke. V rokoch 1992-1994 účinkoval vo filozoficko-pedagogickom študentáte v Žiline. V r. 1994 sa stal farárom v obci Kňažia na Orave a v roku 1997 bol menovaný za direktora saleziánskej komunity v Bratislave-Trnávke, ktorá sa stala jeho posledným pôsobiskom.

Ďakujeme Nebeskému Otcovi za tohto nášho brata, ktorý hrdinsky prežíval svoje povolanie až do posledného dychu. Pán si v ňom našiel oddaného syna Cirkvi, neúnavného bojovníka, odvážneho priekopníka a obnovovateľa saleziánskeho diela v čase totality, človeka, ktorý obetou vlastného života usilovne pracoval na zveladení Pánovej vinice.

Keď ide o službu tomu dobrému Otcovi, ktorým je Boh, treba byť pripravený obetovať všetko.

Buďte veselí, ale vaša veselosť nech je pravdivá ako veselosť svedomia, v ktorom niet hriechu.

S každým sa zhováraj tak, aby si sa stal jeho priateľom.

don Bosco

DOBRODINCI

V období december - február prispelo na vydávanie nášho časopisu 1 250 dobrodinčov. Za našich prispievateľov a dobrodinčov slúžime každý týždeň v sobotu svätú omšu a pamätáme na nich v modlitbách.

Všetkým dobrodincom - jednotlivcom i rodinám vyslovujeme úprimné Pán Boh zaplat' za preja-venú štedrosť.

OBJEDNÁVKA publikácie „FATIMA“ počet kusov

Meno a priezvisko

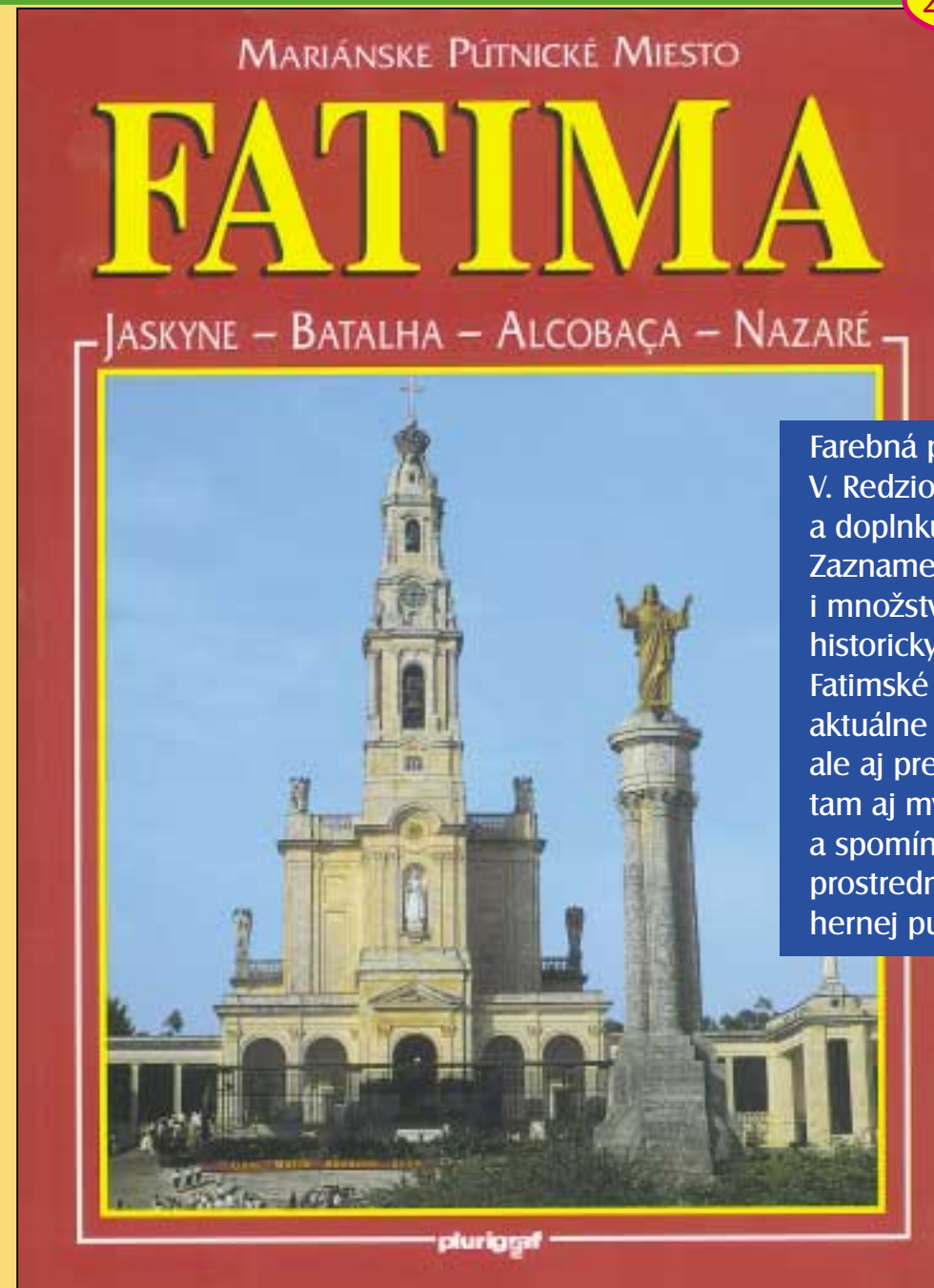
Ulica a číslo.....

Obec.....PSČ Podpis/pečiatka.....

Poštovné hradí vydavateľstvo

Objednávky prijíma vydavateľstvo DON BOSCO, Miletičova 7, 821 08 Bratislava, tel.: 07-5557 2226, fax: 07-5557 4992, e-mail:, www.vdb.sk

285,- Sk



Farebná publikácia od V. Redziocha v preklade a doplnku Š. Šilhára SDB. Zaznamenané udalosti i množstvo fotografií sú historicky verné. Fatimské posolstvo je stále aktuálne nielen pre Rusko, ale aj pre nás. Putujme tam aj my aspoň v duchu a spomínajme na Fatimu prostredníctvom tejto nádhornej publikácie.

Možnosť objednať si všetky čísla ročníka 2001 do 4. mája 2001.



Plnofarebný časopis „**Sväté písmo pre každého**“ vychádza v roku 2001 jedenásťkrát
Celoročné predplatné 330,- Sk

clb Objednávky prijíma vydavateľstvo DON BOSCO, Miletičova 7, 821 08 Bratislava, tel.: 07-5557 2226, fax: 07-5557 4992, e-mail: objednavky@vdb.sk, www.vdb.sk

O b j e d n á v k a

Objednávam si „**Sväté písmo pre každého**“ v počte ks z jedného výtlačku

Meno a priezvisko

Ulica a číslo.....

Obec.....PŠČ Podpis/pečiatka.....

don bosco

don bosco